

Stichting Markant Onderwijs / Stichting Vrije School Breda
Breda

GECONSOLIDEERD JAARVERSLAG 2022

INHOUDSOPGAVE

A	BESTUURSVERSLAG	PAGINA
	Bestuursverslag	1
	Financiële positie 2022	36
	Resultaat	37
	Kengetallen	38
B	GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	
B1	Grondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening	39
B2	Geconsolideerde balans per 31 december 2022	44
B3	Geconsolideerde staat van Baten en Lasten 2022	46
B4	Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2022	47
B5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2022	
1.1	Immateriële vaste activa	48
1.2	Materiële vaste activa	48
1.5	Vorderingen	49
1.7	Liquide middelen	50
2.1	Eigen vermogen	50
2.2	Voorzieningen	51
2.4	Kortlopende schulden	52
	Model G: verantwoording subsidies OCW (geconsolideerd)	53
	Gebeurtenissen na balansdatum	54
B6	Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen (geconsolideerd)	55
B7	Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2022	
3.1	(Rijks)bijdragen Ministerie van OCW	56
3.2	Overige overheidsbijdragen	56
3.5	Overige baten	56
4.1	Personele lasten	57
4.2	Afschrijvingslasten	57
4.3	Huisvestingslasten	58
4.4	Overige instellingslasten	58
4.4.2	Leermiddelen	58
5	Financiële baten en lasten	59
	WNT Verantwoording (geconsolideerd)	60
	Overzicht verbonden partijen	62
C	ENKELVOUDIGE JAARREKENING STICHTING MARKANT ONDERWIJS	63
D	OVERIGE GEGEVENS	
D1	Controleverklaring	85
	Ondertekening van de jaarrekening	90
	BIJLAGE	
E1	Gegevens rechtspersoon per 31 december 2022	91

Bestuursverslag 2022

Inclusief verslag intern toezicht

Inhoudsopgave

1. Het schoolbestuur	5
1.1 Profiel	5
Missie, visie en kernactiviteiten	5
Strategisch beleidsplan	6
Toegankelijkheid & toelating	6
1.2 Organisatie	6
Contactgegevens	6
Bestuur	7
Scholen	7
Organisatiestructuur	7
Horizontale dialoog en verbonden partijen	8
Klachtenbehandeling	8
Juridische structuur	8
Governance	8
Functiescheiding	8
2. Verantwoording van het beleid	9
2.1 Onderwijs & Kwaliteit	9
Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg	9
Doelen en resultaten	10
Toekomstige ontwikkelingen	10
Onderwijsresultaten	10
Onderwijs aan nieuwkomers	11
Inspectie	11
Visitatie	11
Passend onderwijs	12
Nationaal Programma Onderwijs	12
Sociale veiligheid	13
2.2 Personeel & Professionalisering	14
Doelen en resultaten	14
Uitkeringen na ontslag	14
Strategisch personeelsbeleid	14
2.3 Huisvesting & Facilitaire zaken	15
Doelen en resultaten	15
Toekomstige ontwikkelingen	15
Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen	15
2.4 Financieel beleid	15
2.5 Interne risicobeheersings- en controle-systemen	18
3. Verantwoording van de financiën	21
3.1 Ontwikkelingen in Meerjarenperspectief	21
3.2 Staat van baten en lasten	22

3.4 Balans in meerjarenperspectief

27

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

30

Voorwoord

Eind 2021 zijn veel middelen vrijgekomen om de zogenaamde achterstanden in te lopen bij onze kinderen ten gevolge van de lockdowns. In het jaar 2022 zijn de plannen uitgewerkt en geïmplementeerd. Vooraf werd er gebruik gemaakt van de evidence based voorbeelden van het Ministerie.

Helaas neemt het lerarentekort ernstige vormen aan. Vooral invallers zijn niet te vinden. Dat maakt dat veel "extra" mensen ingezet moesten worden om de klassen te draaien. Dat is nog altijd beter dan klassen langdurig of bij toerbeurt naar huis sturen. In het totaal heeft Markant Onderwijs hiervoor ongeveer 1,7 miljoen ontvangen. Een tweetal scholen van Markant heeft ook nog extra middelen ontvangen om hun leerkrachten extra te belonen in de vorm van een "arbeidstoelage".

Een ander groot onderwerp dat in 2021 is opgestart is het onderzoek naar een mogelijke samenwerking/fusie met Stichting LeerSaam uit Etten-Leur; een Stichting voor openbaar onderwijs met ongeveer 700 leerlingen. Medio april 2022 is er een rapportage opgeleverd van diverse werkgroepen. Het gehele proces vindt in nauwe samenwerking plaats tussen de twee bestuurders, Raden van Toezicht en GMR-en van beide Stichtingen. Alles onder procesbegeleiding van VOS/ABB. De werkgroepen waren samengesteld uit leerkrachten en ouders, soms met een directeur erbij. We kunnen terugkijken op een zeer goed proces, waar vertrouwen en samenwerking op transparante wijze de boventoon voerde. We kwamen tot de conclusie dat beide organisaties op heel veel zaken op 1 lijn zaten. In mei 2023 gaven dan ook de RvT en de GMR hun fiat voor de fusie ondersteund door ons personeel en de ouders. Pas in oktober 2023 waren beide gemeenteraden zover om ook hun akkoord te geven.

Dit bestuursverslag is wederom geheel conform het format van de PO-raad uitgevoerd. Vorig jaar hebben we positieve opmerkingen gehad over de leesbaarheid van het stuk, we zijn daar blij mee en werken immer aan de verbetering van ons bestuursverslag.

Voor de zomervakantie van 2022 werd het duidelijk dat we een periodiek bestuurlijk onderzoek zouden krijgen van de onderwijsinspectie. Eind 2017 was ons laatste onderzoek geweest. Voor de zomervakantie zijn we dan ook begonnen met de voorbereidingen met een externe oud-inspecteur. Alle scholen krijgen in de eerste helft van het schooljaar 2022-2023 een proefaudit op basis van een viertal domeinen.

Tot slot wil ik alle directeuren en hun teamleden bedanken voor hun geweldige inzet en flexibiliteit in 2022. Restanten van Corona, maar ook een oorlog in Oekraïne maken dat een school nooit statisch is, de kinderen al helemaal niet. In dit krachtenveld is de leerkracht een basis van stabiliteit en daarvoor mijn grote dank en respect.

Johan van Knijff
voorzitter CvB

1. Het schoolbestuur

Stichting Markant Onderwijs verzorgt het openbaar primair onderwijs in de gemeente Breda. Zij doet dit met zeven scholen die verspreid liggen in de stad Breda en in de dorpen Bavel, Prinsenbeek, Teteringen en Ulvenhout.

Het schoolbestuur bestaat uit een College van Bestuur (hierna CvB) met een voorzitter. Het managementteam van elke school bestaat uit een directeur, team- of bouwcoördinator(en) en een IB-er (Intern Begeleider).

Het bestuursbureau bestaat uit een managementassistente (0,8 fte) en een stafmedewerker personeel en financiën (1 fte). Daarnaast zijn een bovenschools coördinator digitalisering (0,6 fte), een beleidsmedewerker onderwijs & kwaliteit (0,6 fte), en een hoogbegaafden-specialist (0,2 fte) werkzaam. Ondersteuning op Human Resource Management vindt plaats via inhuur van een externe HRM-consultant. Ondersteuning op het gebied van financiën vindt plaats via inhuur van een externe financieel specialist van Ons Onderwijsbureau.

De directeuren van de scholen maken deel uit van het directeurenoverleg van Stichting Markant Onderwijs, het directieoverleg openbaar primair onderwijs. Dit overleg wordt voorgezeten door de voorzitter van het CvB en heeft een beleidsvoorbereidend karakter, het stimuleert bovenschools samenwerken en het leren van elkaar.

1.1 PROFIEL

Missie, visie en kernactiviteiten

Vanuit onze missie om het beste basisonderwijs aan te bieden aan de kinderen in gemeente Breda, betekent dit voor ons dat je als organisatie vooral naar jezelf kijkt waar je kunt verbeteren. Het beste onderwijs is onderwijs van goede kwaliteit. We streven niet alleen naar de hoogste cognitieve opbrengsten; we hechten ook veel waarde aan het welbevinden van het kind. We creëren een veilige omgeving waarin het kind zich kan ontwikkelen tot een volwaardige burger in de Nederlandse maatschappij. Daarnaast is er aandacht voor kunst en cultuur én bewegen. We bereiden onze leerlingen niet alleen voor op de arbeidsmarkt van morgen, maar ook op het leven in de wereld van morgen met aandacht voor de omgeving en gezamenlijkheid.

Plezier, veiligheid, en vertrouwen zijn nodig om tot leren en ontwikkelen te komen. In saamhorigheid werken, leren en leven ter voorbereiding op de toekomst van morgen. Dat geldt niet alleen voor de kinderen, dat geldt voor iedereen binnen Stichting Markant Onderwijs. We doen het samen, waarbij samen staat voor 'in betrokkenheid samen zijn, samen werken, samen leren en samen leven, waarbij het kind centraal staat'. Betrokkenheid heeft een directe relatie met je verantwoordelijk voelen voor je eigen leer- en ontwikkelproces en je daarop laten aanspreken. Medewerkers zijn trots om te werken op een van onze scholen. Stichting Markant Onderwijs is ook trots op zijn medewerkers, welke zich telkens verder ontwikkelen tot de best mogelijke onderwijsprofessionals.

Samen werken komt ook tot uitdrukking in het samenwerken met ouders en met anderen in de omgeving. Wij zoeken actief verbinding met onze omgeving vanuit wederzijdse, niet-vrijblijvende betrokkenheid. We stellen ons daarbij steeds de vraag 'wat kunnen wij samen doen om onze leerlingen optimaal te begeleiden in hun ontwikkeling?' Wij staan open voor ideeën van anderen en stimuleren alle betrokkenen rondom ons onderwijs om met ons mee te denken, te praten en te doen. Stichting Markant Onderwijs biedt aan de scholen ruimte voor innovatie. We bieden ouders en leerlingen een grote diversiteit aan schoolconcepten én heel specifieke innovaties. Wij spelen zichtbaar in op de uitdagingen van de grote ontwikkelingen in de samenleving. Dit vertellen wij samen met onze partners naar uitdagingende nieuwe onderwijsvormen.

Samen leren doen wij in alle lagen binnen Stichting Markant Onderwijs door kennis en ervaringen uit te wisselen. Maar ook door te delen, te leren met en van elkaar en door elkaars talenten en sterke punten te benutten. Daarnaast stellen we onze medewerkers in de gelegenheid leer- en werkervaring op te doen binnen de gehele organisatie. In en tussen onze scholen zijn medewerkers actief om te leren. Daar wordt het onderwijs ontwikkeld door en met de professionals. Onderwijsverbetering en -innovatie worden op allerlei terreinen gestimuleerd en gefaciliteerd. Innovatieve schoolconcepten horen bij Stichting Markant Onderwijs.

Samen leven komt tot uiting door het feit dat elke school van Stichting Markant Onderwijs een herkenbare en

aantrekkelijke positie in de wijk/dorp, in de stad Breda en de regio heeft. Voor kinderen en ouders is deze school een plek waar men graag is. Het welbevinden van onze leerlingen staat voorop in ons denken en handelen. In het leven van kinderen neemt de school een belangrijke plaats in. Het onderwijs op onze scholen draagt bij aan de ontwikkeling tot volwassenheid van al onze kinderen. De school en de leerkracht doen ertoe!

Wij willen de kinderen leren om te zorgen voor elkaar en voor de wereld om hen heen. Dus verbinden wij ze met de wereld om ons heen en richten wij onze blik naar buiten. We halen de maatschappij naar binnen door aan te sluiten op actuele maatschappelijke ontwikkelingen.

Strategisch beleidsplan

Voor Stichting Markant Onderwijs zijn de volgende 5 speerpunten van betekenis in de komende planperiode:

1. Onderwijs en kwaliteit
2. HRM-HRD en ontwikkeling medewerkers
3. Profilering en marketing
4. Passend onderwijs
5. Financiën en beheer

Klik [hier](#) voor ons Strategisch Beleidsplan2020-2024.

Toegankelijkheid & toelating

Zoals blijkt uit de missie is de kernactiviteit van Stichting Markant Onderwijs het realiseren van kwalitatief hoogwaardig openbaar onderwijs in de gemeente Breda en het zorg dragen voor de continuïteit daarvan. Alle scholen van Stichting Markant Onderwijs staan open voor alle kinderen ongeacht hun geloofsovertuiging en/of afkomst. Stichting Markant Onderwijs heeft zowel oog voor leerlingen met onderwijsachterstanden en beperkingen als voor hoogbegaafde kinderen.

De toegankelijkheid van het onderwijs is onlosmakelijk verbonden met het openbare karakter van Stichting Markant Onderwijs, gericht op het aanbieden van diverse onderwijsconcepten en arrangementen. De missie en visie zijn vertaald in het Strategisch Beleidsplan2020-2024, zie de link hierboven.

Het openbaar onderwijs is algemeen toegankelijk binnen de zorgmogelijkheden van Stichting Markant Onderwijs als geheel en van de afzonderlijke scholen in het bijzonder. Stichting Markant Onderwijs streeft naar een veilige en stimulerende leeromgeving. Dit betekent dat gewerkt wordt in een veilig pedagogisch klimaat waarin naast ruime aandacht voor cognitieve aspecten ook ruimte is voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en zelfstandigheid van de leerlingen. De 7 scholen van Stichting Markant Onderwijs hebben onderscheidende onderwijsconcepten, waaronder Jenaplan en Montessori+ onderwijs. Alle scholen geven op eigen wijze vorm aan vernieuwend onderwijs. Profilering op schoolniveau wordt vanuit het bestuur nadrukkelijk gestimuleerd.

We bereiden onze leerlingen niet alleen voor op de arbeidsmarkt van morgen, maar ook op het leven in de wereld van morgen met aandacht voor de omgeving en gemeenschapszin. Op onze scholen leren kinderen in vrijheid te denken, keuzes te maken en onafhankelijk te zijn. Ons personeel beseft dat het onderwijs in samenwerking met ouders de voorwaarden moeten scheppen voor een mooie toekomst voor elk kind. Onze scholen willen in algemene zin van maatschappelijke betekenis zijn en voor elk individueel kind een veilige basis om zich te ontwikkelen tot volwassene.

1.2 ORGANISATIE

Contactgegevens

- Stichting Markant Onderwijs
- Bestuursnummer: 41869
- Adres tot 1 december 2022: Cosunpark 21 – 4814 ND - Breda
- Adres vanaf 1 december 2022: Heerbaan 250 – 4817 NL Breda
- 076-5289360
- info@markantonderwijs.nl
- www.markantonderwijs.nl

Bestuur

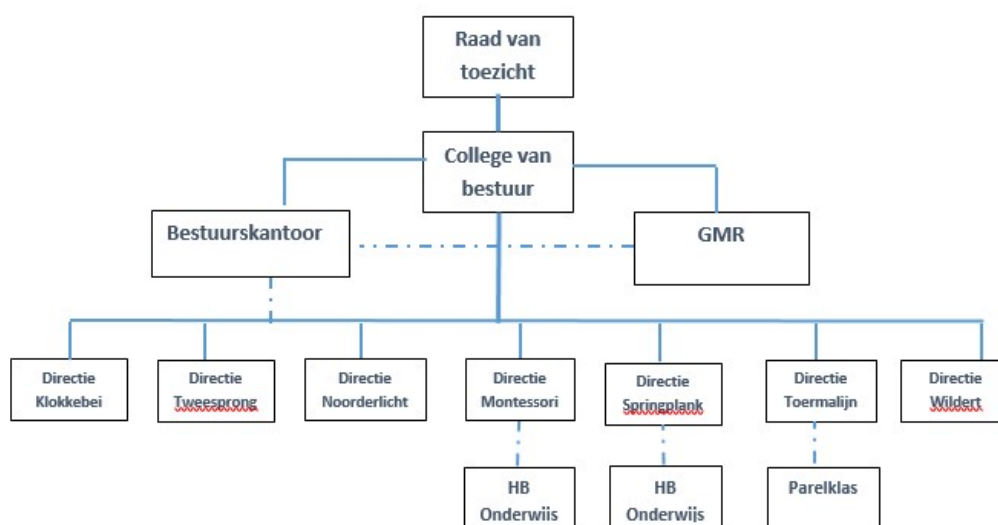
- De heer drs. Johan van Knijff
- Voorzitter College van Bestuur (hierna te noemen CvB)
Dit CvB is tevens CvB van Stichting Vrije School Breda. Beide vormen een zogenoemde personele unie, waarbij beide Stichtingen juridisch onafhankelijk van elkaar functioneren, maar in persoon wel dezelfde bestuurder hebben. Dat geldt ook voor de Raad van Toezicht (hierna te noemen RvT) van beide Stichtingen
- Nevenfuncties: Lid van het DB van BreedSaam, lid van de stuurgroep opleiden in de school (PABO) en lid arbeidsvoorwaardencommissie PO-Raad

Scholen

- OBS De Toermalijn – Pastoor Doensstraat 5 - 4854 CP Bavel - www.obsdetoermalijn.nl
- OBS De Klokkebei - Sterstraat 1 - 4851 BG Ulvenhout - www.deklokkebei.nl
- OBS De Springplank - Kriekenstraat 43 - 4847 HE Teteringen - www.obsdespringplank.net
- OBS De Tweesprong - Kapelstraat 15 - 4817 NX Breda - www.obsdetweesprong.nl
- OBS Het Noorderlicht - Cornelis Florisstraat 25 - 4827 CN Breda - www.bshtnoorderlicht.nl
- OBS De Wildert - Twaalfbunder 2 - 4823 BJ Breda - www.obswildert.nl
- Montessori+ Breda - Jan Nieuwenhuyzenstraat 15 - 4818 RH Breda - www.Montessori+plus.nl
Locatie Prinsenbeek - Straatweide 30 – 4841 ND Prinsenbeek - www.Montessori+plus.nl

Onze scholen zijn te vinden op de website van scholenopdekaart.nl

Organisatiestructuur

De (gemeenschappelijke) medezeggenschap (hierna te noemen GMR)

De dialoog met de ouders van de leerlingen van de Markantscholen vindt op bestuursniveau plaats via de GMR en op schoolniveau via de Medezeggenschapsraad (hierna MR) van elke school. GMR en de MR kennen naast een ondergeleding een personeelsgeleding. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van GMR en MR zijn vastgelegd in reglementen. Daarnaast kent elke school een Ouderraad, die vooral ondersteuning verleent bij de organisatie van allerlei activiteiten. Het beleid ten aanzien van de dialoog met ouders wordt mede gestuurd door de uitkomsten van het tweejaarlijkse tevredenheidsonderzoek.

In de GMR zijn alle scholen vertegenwoordigd met een leerkracht en een ouder. Daarmee is de omvang van de GMR bepaald op 14 leden. De GMR heeft in het kalenderjaar 2022 zevenmaal vergaderd. Belangrijke bespreekpunten waren: Bestuursverslag en jaarrekening 2021, Binnenklimaat, Personeelshandboek, Begroting 2023 en traject fusie Markant met LeerSaam.

Horizontale dialoog en verbonden partijen

Er is regelmatig contact met onderstaande partijen

Ouders, leerlingen en medewerkers	Uitwisseling schoolse zaken, kennisoverdracht
Gemeente Breda	Subsidies, beheer multifunctionele gebouwen, openbaar onderwijs en jaarrekening, statuten, fusietraject, e.d.
Kober Kindercentra- Bloem KDV - KDV Pebbels- KDV Melodie Breda	Kinderopvangorganisatie in verschillende scholen
Administratiekantoor Ons Onderwijs en Wijs Accountants	Verzorging gehele administratie en afwikkeling jaarrekening van Markant Onderwijs
ArboUnie Breda	Ondersteuning arbeidsomstandighedenbeleid en verzuim
PO Raad, VosABB	Branche organisaties
Avans Hogeschool, NCOI	Opleidingsorganisaties
RSV Breda e.o.	Passend Onderwijs voor elk kind
Leswerk	Oplossen vervangingsproblematiek van alle besturen PO en VO
BreedSaam Onderwijsvastgoed Breda	Verantwoordelijk voor huisvesting van PO en speciaal onderwijs in gemeente Breda

Klachtenbehandeling

Er zijn geen klachten ontvangen in 2022.

Klik [hier](#) voor het Klachtenbeleid.

Juridische structuur

Stichting Markant Onderwijs is een Stichting zonder winstoogmerk met als activiteit het verzorgen van basisonderwijs aan leerplichtigen en het in stand houden van openbare scholen voor primair onderwijs overeenkomstig artikel 46 van de Wet op het Primair Onderwijs. Het bestuur van de Stichting bestaat uit een CvB met een voorzitter. Een RvT houdt toezicht op- en adviseert de bestuurder.

Governance

In 2022 zijn er geen regelingen aangepast met betrokkenheid van GMR en RvT.

Funciescheiding

Het bestuur en toezicht werkt volgens het raad-van-toezichtmodel. Het bevoegd gezag (CvB) van de Stichting bestuurt de scholen, de RvT oefent intern toezicht uit op het bestuur. Het bevoegd gezag is eindverantwoordelijk en aansprakelijk voor het besturen van de scholen. De leden van de RvT zijn verantwoordelijk en aansprakelijk voor de wijze waarop zij het toezicht op het bestuur uitoefenen.

Code Goed Bestuur

Stichting Markant Onderwijs hanteert de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs van de PO-Raad, vastgesteld in november 2021. CvB en RvT bespreken jaarlijks de noodzaak tot nadere maatregelen. De Stichting maakt ook gebruik van een besturingsmodel en managementstatuut.

[Code Goed Bestuur \(per 1/1/21\) | PO-Raad \(poraad.nl\)](#)

2. Verantwoording van het beleid

2.1 ONDERWIJS & KWALITEIT

Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

Vanuit de overtuiging dat het voor elke school belangrijk is om voortdurend en op gestructureerde wijze te werken aan het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs, focussen we ons op onderwijskwaliteit. Daarbij gaat het primair om het dagelijks pedagogisch en didactisch handelen van de leerkracht in de klas.

Vanuit onze missie om het beste basisonderwijs aan te bieden aan de kinderen in de gemeente Breda, betekent dit voor ons dat je als organisatie vooral naar jezelf kijkt waar je kunt verbeteren. Het beste onderwijs is onderwijs van goede kwaliteit. We streven niet alleen naar de hoogst mogelijke cognitieve opbrengsten, want we hechten ook veel waarde aan het welbevinden van het kind. We creëren een veilige omgeving waarin het kind zich kan ontwikkelen tot een volwaardige burger in de Nederlandse maatschappij. Het programma van de Markant Academie (ons eigen scholingsinstituut) is daarom ingericht op scholing die ons beter maakt. Om te bepalen wat het aanbod van de scholing is, maken we o.a. gebruik van de analyse naar aanleiding van de schoolbezoeken, Succes!Spiegel en de audits.

Monitoring en Verantwoording

De Succes!Spiegel is ons kwaliteitszorginstrument voor monitoring en verantwoording. Het systeem bevat onder meer een Succes!dashboard, waar in één oogopslag te zien is hoe tevreden de ondervraagden zijn over het onderwijsproces, het schoolklimaat, kwaliteitszorg en ambitie, samenwerking met ouders en imago. Daarnaast meet het ook de sociale veiligheid van de leerlingen en is het instrument te gebruiken als een zelfevaluatie. In november 2022 is de jaarlijkse sociale veiligheid vragenlijst onder leerlingen van groep 5-8 afgenomen. De resultaten worden op bestuurs- en op schoolniveau geanalyseerd.

Dit jaar heeft op elke school een audit plaatsgevonden. Deze is uitgevoerd door een externe ervaren auditor samen met de kwaliteitsmedewerker. In het kader van het aankomend inspectiebezoek hebben we ervoor gekozen de audit te richten op het waarderingskader van de inspectie. In dit Onderzoekskader is te lezen dat elke school 'basiskwaliteit' moet bieden op verschillende standaarden, zoals bijvoorbeeld 'Pedagogisch-didactisch handelen' of 'Zicht op ontwikkeling en begeleiding'. De eisen voor basiskwaliteit zijn ook terug te lezen in de Wet op het Primair Onderwijs. Tijdens de audit is men op zoek gegaan naar wat goed gaat en wat beter kan of moet. De scholen hebben feedback gekregen op de volgende standaarden:

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding
OP3 Pedagogisch-didactisch handelen
SKA1 Visie, ambities en doelen
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur

Een aantal scholen stijgt uit boven de basiskwaliteit en kan de waardering goed aanvragen bij de inspectie. Een aantal scholen voldoet ruim aan de basiskwaliteit en een aantal scholen gaat aan de slag met een plan van aanpak om op bepaalde thema's te voldoen aan de basiskwaliteit.

Drie keer per jaar rapporteren de directeuren middels managementrapportages aan het bestuur. Een samenvatting van deze rapportages wordt gedeeld met de RvT. Naast de standaard items als financiën en ziekteverzuim, wordt afhankelijk van het triaal gerapporteerd over;

- de voortgang van de schoolontwikkeling
- de audit
- het vervolgsucces van de oud leerlingen in het VO
- resultaten
- gesprekscyclus en dossiervorming
- acties tevredenheidspeilingen
- professionalisering
- leerlingaantallen
- besteding en inzet zorgmiddelen.

Alle Markant scholen werken met het administratie- en leerlingvolgsysteem Parnassys. Dit maakt het mogelijk om per school de tussentijdse leeropbrengsten en eindopbrengsten op uniforme en systematische wijze te monitoren.

We maken gebruik van de bovenschoolse module Ultimview van Parnassys. Deze heeft een "early warning" functie met betrekking tot de tussentijdse en eindopbrengsten, de interne doorstroom en uitstroom van de leerlingen, de onderwijsresultaten en het schooladvies.

Omdat kwaliteit nog meer omvat dan de gegevens uit Ultimview hebben we een kwaliteitsdashboard gemaakt zodat we in een oogopslag zien of er zorg of alertheidssignalen zijn waarover we met scholen in gesprek moeten. Het dashboard bevat criteria waaraan voldaan moet worden. Items die erin zijn opgenomen zijn: kengetallen, passend onderwijs, personeel, signalering inspectie, schooladvies, sociale veiligheid, tevredenheid ouders en medewerkers, externe audit, financiële risico's en verplichte documentatie. Deze items bevatten ook weer sub-items. Zo wordt het voor de schooldirectie(s) en het CvB mogelijk (pro)actief in te grijpen en bij te sturen in situaties waarin dat nodig is.

Alle scholen besteden stelselmatig aandacht aan het formuleren en uitvoeren van kwaliteitsbeleid. Tevens houden zij zichzelf een spiegel voor bij de opbrengsten daarvan. Iedereen werkt met een kwaliteitskalender, zodat kwaliteitszorg een zaak van het hele team is. Daarnaast wordt er gewerkt met een bovenschoolse kwaliteitskalender.

De bestuurder en de beleidsmedewerker onderwijs en kwaliteit bezoeken twee keer per jaar de school om het inhoudelijk gesprek aan te gaan over de ontwikkelingen en de vorderingen van het onderwijs in de school. Ons kwaliteitsbeleid staat [hier](#) beschreven.

De scholen werken sinds 2021 met een gezamenlijk format voor de schoolanalyse. Hierin worden o.a. realistische en ambitieuze schooldoelen bepaald aan de hand van de referentieniveaus voor lezen, taal en rekenen. Scholen streven ernaar dat alle leerlingen de fundamentele niveaus 1F behalen en dat zoveel mogelijk leerlingen de streefniveaus 1S/2F halen zodat de leerlingen over voldoende basisvaardigheden beschikken als zij naar het vervolgonderwijs gaan.

Andere onderdelen in de schoolanalyse:

- LVS; ligt de bovenbouw op koers
- Overzicht uitstroom
- VO adviezen; zit men na 3 jaar nog op het gegeven advies?
- Zorgsignalen en interventies

De analyse wordt tijdens het 2 jaarlijks schoolbezoek besproken met CvB en de kwaliteitsmedewerker

Doelen en resultaten

In het Strategisch Beleidsplan 2020-2024 zijn de doelen per schooljaar beschreven.

- Leerlingen zijn eigenaar van hun eigen onderwijsleerproces, door hen keuze te geven in wat ze willen leren en hoe ze dat willen leren, de leerkracht is meer begeleidend dan sturend
- Onderzoekend en ontwerpend leren

Toekomstige ontwikkelingen

In het voorwoord is het al benoemd. Samen met LeerSaam is onderzocht of er een samenwerking dan wel een fusie mogelijk is. Belangrijkste daarbij is dan of dit mogelijk een meerwaarde heeft voor beide Stichtingen, versterking van het openbaar onderwijs in de regio is in ieder geval een van de doelstellingen. Versterking van onderwijskwaliteit een andere. In samenwerking met alle gremia binnen de besturen zijn diverse onderzoeksvragen gesteld die door werkgroepen en stuurgroep worden uitgewerkt. De vragen lagen op het gebied van onderwijskwaliteit, personeel (HRM) en financiën. In 2022 is na uitgebreide rapportages, positief besloten tot een fusie over te gaan tussen stichting LeerSaam en stichting Markant Onderwijs. Gezien het feit dat we spreken over openbaar onderwijs in de gemeente Eften-Leur en Breda hebben beide Colleges van B&W en beide gemeenteraden ook positief ingestemd.

Onderwijsresultaten

Via de pagina van [scholenopdekaart.nl](https://www.scholenopdekaart.nl) zijn de resultaten van onze scholen in te zien.

In de tabel is af te lezen hoe de 3-jaars gemiddelden van de eindtoetsresultaten van onze scholen in het schooljaar 2021-2022 eruit zien. In de eerste tabel worden de scholen vergeleken met de landelijk vastgestelde signaleringswaarde en het landelijk gemiddelde voor 1F op basis van de schoolweging. In de tweede tabel worden de scholen vergeleken met de landelijk vastgestelde signaleringswaarde en het landelijk gemiddelde en 1S/2F op basis van de schoolweging.

Bovenschoolse onderwijsresultaten 3 jrs gemiddelden 1F en 1S/2F

School	Schooljaar	Schoolweging 3-jrs	3 jrs resultaten 1F		Signaleringsw. 1F	Correctiewaarde	Landelijk gem. 1F
			Behaald 1F				
06BB - De Klokkebei	2021 / 2022	21.71	99.5		85	80	98.4
11SJ - OBS De Tweesprong	2021 / 2022	36.78	94.2		85	80	93
12LV - Bs het Noorderlicht	2021 / 2022	37.66	88.9		85	80	93.3
18GP - De Springplank	2021 / 2022	27.91	97.3		85	80	96.7
21PP - De Wildert	2021 / 2022	29.39	97.1		85	80	96.3
23PD - Montessori+ Breda	2021 / 2022	23.76	97.0		85	80	97.4
24BE - De Toermalijn	2021 / 2022	23.41	98.4		85	80	97.4
Op of boven signaleringswaarde en op of boven gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging							
Op of boven signaleringswaarde en onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging							
Onder signaleringswaarde							
Onder correctiewaarde							

School	Schooljaar	Schoolweging 3-jrs	3-jrs resultaten 1S/2F		Signaleringsw. 1S/2F	Correctiewaarde	Landelijk gem. 1S/2F
			Behaald 1S/2F				
06BB - De Klokkebei	2021 / 2022	21.71	76.9		63.9	57,9	74.8
11SJ - OBS De Tweesprong	2021 / 2022	36.78	51.3		35.7	27,2	49.5
12LV - Bs het Noorderlicht	2021 / 2022	37.66	32.4		33.9	25,1	49.2
18GP - De Springplank	2021 / 2022	27.91	55.9		52.1	45,6	63.3
21PP - De Wildert	2021 / 2022	29.39	69.0		49	41,5	62.1
23PD - Montessori+ Breda	2021 / 2022	23.76	65.4		58.6	53,8	69.5
24BE - De Toermalijn	2021 / 2022	23.41	66.0		58.6	53,8	69.5
Op of boven signaleringswaarde en op of boven gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging							
Op of boven signaleringswaarde en onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging							
Onder signaleringswaarde							
Onder correctiewaarde							

Als we kijken naar het referentieniveau 1F zien we dat alle scholen boven de signaleringswaarde zitten dus van de inspectie een voldoende beoordeling zouden krijgen. Onze ambitie ligt hoger en streven ernaar op of boven het landelijk gemiddelde te komen.

Als we kijken naar het referentieniveau 1S/2F dan zien we dat Het Noorderlicht onder de signaleringswaarde van de inspectie presteert. We zien daar op de verschillende vakgebieden dalende resultaten. Het Noorderlicht heeft een plan van aanpak om resultaten te verbeteren. Vanwege corona heeft de inspectie een correctiewaarde toegevoegd. Daar zit het Noorderlicht nog boven. Verder zien we dat er bij meerdere scholen winst te behalen is in het percentage leerlingen dat met 1S/2F uitstroomt. We streven naar minimaal het landelijk gemiddelde op basis van de schoolweging. Je wordt dat vergeleken met een vergelijkbare school in Nederland.

Onderwijs aan nieuwkomers

De oorlog in Oekraïne is niet aan onze stichting voorbijgegaan. In Bavel is een opvang gekomen voor weeskinderen of kinderen die niet meer thuis woonden. De jongste kinderen worden dan ook op onze Toermalijn succesvol onderwezen. Op diverse andere scholen zoals OBS De Tweesprong en OBS De Klokkebei zijn er ook groepjes kinderen opgevangen. Dit was vooral omdat er op de regionale NT2-school geen plaats meer was. In de toekomst verwachten dat de stroom aan zal houden, onze scholen zijn bereid om een bijdrage te leveren in het onderwijs aan deze kinderen.

Inspectie

Er is in 2022 geen inspectiebezoek geweest. We verwachten in het schooljaar 2023-2024 weer bezocht te worden door de onderwijsinspectie. Eerst zou de inspectie in april-mei 2023 komen, dat is nu verplaatst naar september-oktober 2023.

Visitatie

Er vond tijdens het verslagjaar geen bestuurlijke visitatie plaats. De visitatie zal plaatsvinden in 2023.

Passend onderwijs

Als Stichting Markant Onderwijs maken wij onderdeel uit van het Regionaal Samenwerkingsverband (RSV) Breda e.o. Het 'Ondersteuningsplan Passend Onderwijs 2019-2023' van het RSV Breda e.o. is leidraad om ons streven recht te doen aan de onderwijsbehoeften van ieder individueel kind te realiseren. Vanwege de omvang van het RSV Breda e.o. wordt de dagelijkse uitvoering in meerdere werkeenheden opgesplitst. Iedere werkeenheden spant zich in om een dekkend netwerk te realiseren waarin voor ieder kind een plek is, waar mogelijk thuisnabij in dorp of wijk. De werkeenheden krijgen meer regie over welke leerlingen zij op kunnen vangen binnen hun werkeenheden.

We verwachten dat onze scholen regie voeren op de mogelijk- en onmogelijkheden die zij hebben. Daarmee bedoelen we dat er grenzen zijn aan de ondersteuning op een school, maar dat we aan de andere kant de grens opzoeken van wat mogelijk is.

Iedere school heeft een ambitieus ondersteuningsprofiel vastgelegd, waarin zij hun expertise voor de werkeenheden aangeven en hun grenzen. In dit school specifiek ondersteuningsprofiel wordt ook beschreven hoe ze de basis- en lichte ondersteuning gerealiseerd hebben. Daarnaast kunnen scholen, op basis van hun expertise, hun meerwaarde aantonen voor de werkeenheden. Dit kan met behulp van de arrangementen vanuit het samenwerkingsverband. Iedere twee jaar wordt het ondersteuningsprofiel geëvalueerd en aangepast aan de actuele ontwikkelingen. In 2022 wordt er voor alle scholen een nieuw S.O.P. vastgesteld.

Momenteel biedt Stichting Markant Onderwijs op drie locaties (fulltime) HB-onderwijs en daarnaast is er op een school een Parelklas. Andere scholen zijn gespecialiseerd in het onderwijs aan kinderen met een taalachterstand, de zogenaamde Onyx-scholen. Alle scholen binnen onze Stichting werken aan een pedagogische aanpak in structuur, bijvoorbeeld door inzet van een methode o.a. Kanjertraining, KiVa, De Vreedzame school.

Het CvB van Stichting Markant Onderwijs heeft zitting in de Algemene Ledenvergadering (ALV) van het samenwerkingsverband. Vanuit het samenwerkingsverband ontvangt Stichting Markant Onderwijs middelen voor lichte ondersteuning. In onderstaande tabel zijn de ontvangen bedragen opgenomen.

Tabel middelen passend onderwijs

Middelen lichte ondersteuning	€ 302.004
Middelen zware Ondersteuning	€ 340.265
Totaal	€ 642.269

Op OBS De Toermalijn is een Parelklas ingericht, met als doel om kinderen met een verstandelijke beperking thuisnabij onderwijs te bieden. Vanuit het samenwerkingsverband is een groeps-arrangement toegekend.

Stichting Markant Onderwijs heeft de afdeling voor voltijdonderwijs aan hoogbegaafde leerlingen voortgezet; deze is ondergebracht bij Montessori+ Breda en bij Montessori+ Prinsenbeek. Per 1 augustus 2021 zijn er drie groepen gevestigd in Teteringen op OBS de Springplank. Een groep 2-3 voor kinderen van 5 tot en met 7 jaar met een ontwikkelingsvoorsprong en een groep 4-5 en een groep 6-7.

De belangstelling voor dit onderwijs is onverminderd groot. De leerlingen van de HB-afdeling komen uit Breda maar ook uit de wijde omgeving. De afdeling is niet vrij toegankelijk. Voordat een leerling wordt toegelaten wordt onderzocht of hij/zij voldoet aan bepaalde geschiktheidseisen en of de school de leerling de vereiste zorg kan bieden.

Nationaal Programma Onderwijs

In 2022 hebben de leerlingen in voorkomende gevallen nog thuisonderwijs gekregen vanwege de verplichte quarantaine. De leerkrachten konden snel schakelen naar thuisonderwijs, mede vanwege de opgedane kennis tijdens de eerdere lockdown. Kinderen waren dagelijks welkom op school. Het Nationaal Programma Onderwijs heeft een keuzemenu gemaakt waaruit de scholen konden kiezen. Onze scholen hebben een weloverwogen keuze gemaakt, die via [deze link](#) te lezen is. Op basis van de schoolscan hebben alle scholen een plan gemaakt. Dit is besproken met alle teamleden van de school en voorgelegd aan de bestuurder om o.a. door te rekenen. Er zijn uit het keuzemenu van OC&W de interventies gekozen met de grootste impact en effect. Dus bijvoorbeeld kleinere groepen, individuele hulp van een leerkracht, sociaal-emotionele ondersteuning van kinderen, etc. Tevens is er aandacht besteed aan kunst en cultuur; tijdens de lockdown waren deze activiteiten die normaal gesproken plaatsvinden in een schooljaar niet mogelijk en toegelaten vanuit de richtlijnen in de protocollen. Vanzelfsprekend zijn alle plannen ook besproken en hebben instemming gekregen van de MR-en van alle scholen. Op bovenschools niveau hebben we 5% afgeroomd om risico's af te dekken, er kunnen immers uitkeringslasten of transitiekosten voortvloeien uit de (tijdelijke) werkverbanden die we zijn aangegaan. Na afloop of na elk schooljaar zullen we bekijken of de afroaming nog noodzakelijk is, indien dat niet het geval is komen de middelen alsnog op schoolniveau ter beschikking van NPO.

Met betrekking tot de resultaten in 2022 is nog weinig te vertellen, het plan kende slechts een korte looptijd, tevens dient te worden vermeld dat er nog een grote vervangingsproblematiek was. Dit had tot gevolg dat extra mensen voor de klas moesten in plaats van extra hulp te geven. De scholen moesten openblijven, dat was het hoogste doel in deze periode.

Sociale veiligheid

De Onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Ook ziet de inspectie toe op naleving van wetten en regels zoals de zorgplicht van de school voor de sociale veiligheid van de leerlingen. Als deze op tekorten wijst, is het van belang dat de school maatregelen neemt voor verbetering.

Om te kunnen leren en jezelf goed te kunnen ontwikkelen, vinden we een veilige omgeving op de scholen heel belangrijk. We bereiden onze leerlingen niet alleen voor op de arbeidsmarkt van morgen, maar ook op het leven in de wereld van morgen met aandacht voor de omgeving en gemeenschapszin. Op onze scholen leren kinderen in vrijheid te denken, keuzes te maken en onafhankelijk te zijn. We creëren een veilige omgeving waarin het kind zich kan ontwikkelen tot een volwaardige burger in de Nederlandse maatschappij. Plezier, veiligheid, en vertrouwen zijn nodig om tot leren en ontwikkelen te komen.

Onder het algemeen veiligheidsbeleid vallen enerzijds voorzieningen om de fysieke veiligheid te waarborgen en anderzijds maatregelen om leerlingen en personeel te beschermen tegen sociale onveiligheid.

- Iedere school heeft een preventiemedewerker. We nemen volgens de Arbowet een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) af. Gesignaleerde problemen komen in een plan van aanpak. Deze RI&E moet actueel zijn, wat betekent dat we deze jaarlijks evalueren en actualiseren.
- Alle scholen beschikken over een veiligheidsbeleid.
- Een onderdeel van de zorgplicht sociale veiligheid is dat scholen ieder jaar monitoren of de leerlingen zich veilig voelen op school. De scholen monitoren periodiek de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Wij monitoren de sociale veiligheid met het instrument: de SuccesSpiegel.
- Ieder jaar wordt de veiligheidsmonitor uitgevoerd onder leerlingen en om het jaar onder leerkrachten en ouders. Deze wordt gebruikt voor de evaluatie van het veiligheidsbeleid.
- Iedere school beschikt over een vertrouwenspersoon. We beschikken ook over een externe vertrouwenspersoon.

2.2 PERSONEEL & PROFESSIONALISERING

Doelen en resultaten

Het primaire proces is het belangrijkste wat er in een school plaatsvindt. Alle acties moeten dan ook afgestemd worden op het beter maken van het lesgeven in de klas. Dat houdt automatisch in dat de leerkracht in de klas de meest centrale persoon is; de aansturing vanuit directie en MT is daarbij cruciaal. Het bestuur heeft de functie om bovenstaande processen te faciliteren en te stimuleren.

Ons eigen opleidingsinstituut Markant Academie verzorgt en faciliteert vooral opleidingen die ertoe doen. Hoe worden wij elke dag een beetje beter?

We vinden dat op alle scholen een aantal basis specialisten aanwezig moeten zijn en dat expertise gespreid moet worden. Alle scholen hebben dit jaar een rekenspecialist aangewezen. Deze zijn gestart met professionalisering via de Markant Academie. Binnen deze scholing wordt vanuit praktijkervaring en onderbouwde kennis praktische handvatten gegeven om scholen beredeneerd doelgericht te laten werken, passend bij de schoolambitie, schoolweging en bijhorende schoolambitie. Een ander doel is dat de rekenspecialisten met en van elkaar leren en gebruik gaan maken van elkaars expertise.

De audits hebben zich dit jaar gericht op het waarderingskader van de inspectie. Iedere school moet voldoen aan de basiskwaliteit. Een externe deskundige heeft alle scholen bezocht en feedback gegeven. We hebben een goed beeld van wat goed gaat op de scholen en wat beter moet.

Binnen de organisatie worden startende leerkrachten de eerste drie jaar begeleid door een coach. Coaches zijn werkzaam binnen onze stichting als leerkracht of intern begeleider. De coach heeft tot doel de startende leerkracht te begeleiden bij zijn/haar hulpvraag en te laten ontwikkelen tot leerkracht basis bekwaam. Naast de coaching vindt er voor de startende leerkrachten supervisie (1^e-jaars) en intervisie (2^e en 3^e-jaars) plaats. Voor de coach vindt er 3x per jaar een intervisiemoment plaats om met elkaar af te stemmen, casuïstiek en werkwijzen te bespreken. Dit jaar zijn de coaches via de Markant Academie gestart met hun professionalisering om de coaching vaardigheden up to date te houden.

Het welzijn van ons personeel is van groot belang, we willen een werkgever zijn waar mensen graag willen werken en ervaren hebben dat zij belangrijk zijn. We vragen aan de andere kant ook eigen verantwoordelijkheid van onze werknemers om vitaal te blijven.

In dit kader mag de Markantdag in Breda niet ontbreken. Deze dag werd dit jaar gebruikt om ontspannen kennis te maken met de toekomstige collega's van stichting LeerSaam. Doordat onze bestuurder vanaf 1 september 2022 interim-bestuurder werd van stichting LeerSaam werden de 2 stichtingen uiteraard gezamenlijk genodigd op de Markantdag. Er werden workshops aangeboden zoals hoogbegaafdheid, de stap naar vitaliteit, Excellente School, SuccesSpiegel, Burgerschap, mediawijsheden in de klas, rekendidactiek en communicatie.

De audits hebben zich dit jaar gericht op het waarderingskader van de inspectie en zijn uitgevoerd door een externe deskundige. Voordat deze op de scholen kwam zijn directeuren en IB'ers meegenomen in het waarderingskader van de inspectie, de verwachtingen van basiskwaliteit of "goed", de wettelijke kaders en alles wat bij het inspectiebezoek hoort.

Uitkeringen na ontslag

Er zijn geen uitkeringskosten na ontslag in 2022.

Strategisch personeelsbeleid

Binnen Markant hebben we een aantal concept-scholen zoals Montessori+ en Jenaplan. Het is evident dat deze scholen aparte opleidingen hebben die geënt zijn op het specifieke concept. Dat geldt ook voor scholen die weliswaar geen concept hebben, maar wel een bepaalde doelgroep bedienen in de wijk. Scholen als OBS De Tweesprong en BS Het Noorderlicht met veel "gewicht leerlingen" moeten op basis van hun specifieke problematiek een aangepast scholingsaanbod hebben.

De belangrijkste uitdaging die verwoord is in ons Strategisch Beleidsplan is natuurlijk de ambitie om het beste primair onderwijs in Breda te geven. We monitoren jonge leerkrachten met behulp van een assessment en hebben b.v. de coaching voor al onze leerkrachten georganiseerd binnen de Stichting. Daarnaast zijn we ook kritisch op het functioneren van onze huidige leerkrachten. In het verleden is hier te weinig op gemonitord, maar zeker ook niet op geacteerd. Die tijd hebben we nu achter ons gelaten en we durven nu ook afscheid te nemen van leerkrachten die niet goed functioneren c.q. geen teamplayers zijn.

Om de doelen te bereiken willen we onze mensen een goed inhoudelijk aanbod doen met betrekking tot hun professionalisering. Binnen de Markant Academie en daarbuiten volgen onze mensen vooral opleidingen die ertoe doen: vakinhoudelijke kennis opdoen en pedagogische vaardigheden gaan boven het zogenaamde "punniken met hinderniscursussen".

Een ander belangrijk thema is het lerarentekort. De Stichting wil te boek staan als een aantrekkelijke werkgever. De werving en selectie is meer een gezamenlijke aanpak geworden in plaats van een school gebonden aanpak. Verder hebben we ingezet op een "blijje mobiliteit". Dat houdt in dat we zorgvuldiger kijken wat mensen willen en of er zich nieuwe kansen voordoen voor personeel. Zo kan het zijn dat een school een overcapaciteit heeft aan rekenspecialisten, maar dat een andere school juist behoefte heeft aan een dergelijke specialist gezien de fase van ontwikkeling. Op deze manier kunnen we komen tot een blij match, verder zullen we altijd blijven sturen op mobiliteit bij groei en krimp. We hebben eind 2022 een zogenaamde vlootshow/talentscout bij al ons personeel afgenomen, deze wordt gebruikt bij onze mobiliteit en formatiebesprekingen in 2023.

2.3 HUISVESTING & FACILITAIRE ZAKEN

Doelen en resultaten

Per 1 januari 2015 heeft BreedSaam Onderwijsvastgoed Breda –voorheen coöperatie BreedSaam- de verantwoordelijkheid van de onderwijshuisvesting overgenomen met uitzondering van de Multi Functionele Accommodaties (hierna MFA's), waarin BS Het Noorderlicht en OBS De Springplank gehuisvest zijn. OBS De Springplank is momenteel nog gehuisvest in twee gebouwen, eind december 2022 betrok de school een volledig duurzaam gerenoveerd gebouw in de Groenstraat. Het gebouw is volledig duurzaam opgeleverd, zonder gas, met zonnepanelen etc. De school beschikt nu over een eigen schoolgebouw. In onze ambitie om het beste onderwijs te geven in de stad is niet alleen de leerkracht een factor. Een goed uitgerust en opgeruimd gebouw dat aan de eisen van deze tijd voldoet maakt daar ook deel van uit.

Toekomstige ontwikkelingen

De Montessori+ Breda en OBS De Klokkebei zijn staan op de lijst voor renovatie dan wel ingrijpend onderhoud. Op lange termijn wenst het bestuur voor elke school een gebouw dat voldoet aan de eisen van deze tijd inclusief duurzaamheid.

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

BreedSaam en de daarbij samenwerkende besturen zetten zich allemaal in voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen. In 2020 is de zogenaamde coöperatie uitgebreid met een samenwerking op het gebied van energie en duurzaamheid. Het collectief investeert op basis van solidariteit in duurzaamheidsmaatregelen. Deze maatregelen leiden tot besparingen die naar rato voor iedereen profijt opleveren. Binnen het collectief is afgesproken dat na 5 jaar opnieuw gekeken wordt naar de hoogte van de afdrachten van alle besturen in Breda.

2.4 FINANCIËEL BELEID

Doelen en resultaten

Het ultieme doel van Stichting Markant Onderwijs is het voeren van een gezond financieel beleid, dat uiteindelijk gaat leiden tot een stabiele organisatie. Deze opdracht was ook voor 2022 makkelijk uitvoerbaar, de Stichting heeft veel extra subsidie aangevraagd (extra handen in de klas, NPO, basisvaardigheden). Het Ministerie heeft de NPO-gelden voor het hele kalenderjaar. Het Nationaal Programma Onderwijs is het gevolg van de Coronapandemie. De middelen hebben

een breed bestedingskader dat elders verder verantwoord wordt. Door de extra middelen was het in 2022 eenvoudig om de begroting te halen, het is ook aan het resultaat te zien.

● Verantwoording NPO

Interventies		Besteding Euro
A.	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkere	43.280
B.	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkere	27.221
C.	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	76.037
D.	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	13.744
E.	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning #	408.353
F.	Faciliteiten en randvoorwaarden: Activiteiten die rand voorwaardelijk/ ondersteunend zijn voor interventies (A-E), ouderbetrokkenheid en digitale technologie	76.395
G.	Overig: uitsluitend bedoeld voor dotaties aan voorzieningen voor transitievergoedingen, de voorziening verrekening uitkeringskosten en/of dotatie aan een bestemmingsreserve NPO	670.213
		1.315.243

Hiervan heeft € 153.338 betrekking op de inhuur van extern personeel. Dit is 37,6% van de inzet van personeel en ondersteuning en 11,7% van de besteding van de NPO-middelen.

Vanaf 1 augustus 2021 is de regeling Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiding van kracht. Hierover is met de (G)MR afgestemd dat de middelen hiervan worden besteed aan instrumenten die al langere tijd ingezet worden in onze organisatie en die bijdragen aan de professionele ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid van onze schoolleiders. Te weten: (na)scholing ,coaching trajecten, tweedaagse Directieberaad & studiedagen van onze schoolleiders.

Een ander belangrijk doel was een beleidsrijke begroting wat we in 2022 verder vorm hebben kunnen geven. Hiervoor hadden we een Meerjaren Investerings Plan nodig. Dit was er niet binnen Markant maar is er nu wel en dat geeft een helder inzicht in hetgeen we nodig hebben. Op deze wijze zijn de investeringen beter planbaar voor de Stichting. Vanzelfsprekend blijven we investeren in goede materialen op de gebieden ICT, meubilair, methodes. We hebben dat nodig om onze ambitie waar te maken, maar met de komst van beleidsrijke begrotingen kunnen we dit nu beter financieel managen.

Toekomstige ontwikkelingen

Aan het einde van het jaar 2020 hebben we voor het eerst een begin gemaakt met het opschonen van de activa-bestanden. Dit proces herhalen we elk jaar en in samenhang met het Meerjaren Investerings Plan geeft dit meer inzicht in wat we hebben en wat we in de toekomst moeten vervangen c.q. vernieuwen. De NPO-middelen werden voor 2 jaar verstrekt, maar vanwege de aanhoudende pandemie en het lerarentekort is de periode van besteding van deze middelen verlengd. Er komen geen extra middelen. Vanaf het tweede NPO-jaar (1 augustus 2022) zijn de bedragen per leerling verlaagd van 700 naar 500 euro per leerling. We zullen dus tijdig moeten anticiperen op minder middelen en de omvang van ons extra personeel (mits aanwezig). In de meerjarenbegroting voor de periode 2023 tot en met 2026 wordt dit al inzichtelijk gemaakt. Overigens kunnen de NPO-middelen tot 1 augustus 2025 ingezet c.q. verantwoord worden.

Het beleid zal met het hierboven gestelde doel niet veranderen, maar de valkuil waar we voor moeten waken is dat dit alles maar tijdelijk geld is. Dus de besteding zal behoedzaam moeten geschieden zonder langdurige verplichtingen aan te gaan. Per 1 januari 2023 zal de vereenvoudiging intreden met betrekking tot de bekostiging van het primair onderwijs. De eerste teldatum volgens de nieuwe systematiek is op 1 februari 2022.

Opstellen begroting

Bij het opstellen van de begroting gaan we uit van de kaderbrief. Deze kaderbrief is besproken binnen de werkgroep financiën en wordt ook besproken in het directeurenoverleg en bij de auditcommissie van de RvT.

De auditcommissie van de RvT toetst de uitgangspunten van de kaderbrief aan het meerjarenbeleidsplan. In de RvT wordt vanzelfsprekend de kaderbrief ook besproken. Daarna gaat de begrotingsprocedure lopen conform hetgeen is

afgesproken binnen de kaderbrief. De conceptbegroting wordt op het kantoor voorbereid en daarna wordt deze met elke directeur besproken. Naar aanleiding van deze bespreking wordt de conceptbegroting aangepast en uiteindelijk vastgesteld door het CvB. De laatste fase van het begrotingsproces is het samenvoegen van alle schoolbegrotingen plus de bovenschoolse begroting. Deze totale begroting wordt besproken in de auditcommissie en ten slotte vastgesteld door de RvT.

Treasury

Stichting Markant Onderwijs hanteert een [Treasurystatuut](#) dat mede gebaseerd is op de regeling belenen en beleggen van het Ministerie van OC&W. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders het financierings- en beleggingsbeleid is ingericht. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen in overeenstemming met hun bestemming worden besteed. Stichting Markant Onderwijs heeft een defensief financieel beleid gevoerd. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen.

Coronacrisis

Corona werpt haar schaduw ook over het jaar 2022. Onderwijsinhoudelijk hebben we als scholen een veer moeten laten en ook qua bestuurlijke ontwikkeling. Toch kunnen we stellen dat we tussen de lockdowns door veel hebben kunnen doen en is nog steeds de koers van het Strategisch Beleidsplan haalbaar en mede onder invloed van deze corona hebben we besloten om de looptijd van het plan te verlengen tot 2025. Tevens ligt hier de mogelijke fusie aan ten grondslag dat ook ander werk met zich mee gaat brengen. Het vastgestelde Strategisch Beleidsplan vindt zijn uitwerking in de schoolplannen en de daarbij horende jaarplannen. Echter de maatregelen verplichten de scholen middels een protocol van ongeveer 15 pagina's om een heleboel zaken niet meer te doen. Fysieke teambijeenkomsten werden verboden evenals scholingsbijeenkomsten welke gepland waren ter verbetering van de onderwijsinhoud. Er zijn wel digitale bijeenkomsten geweest, maar de impact van die bijeenkomsten is niet vergelijkbaar met fysieke bijeenkomsten waarbij interactie en maatwerk mogelijk is. We hebben als Stichting en scholen niet echt stilgestaan in onze ontwikkeling, maar het tempo is aanmerkelijk trager geweest dan gewenst. In de tweede helft van 2022 zijn vele zaken weer opgepakt en ook afgestemd met de scholen van Leersaam, onze fusiepartner vanaf 1 januari 2023.

De begroting van 2022 is beleidsrijk ingevuld omdat er gelukkig ten tijde van de start van het begrotingsproces duidelijkheid kwam over specifieke middelen die beschikbaar zouden komen om de "nieuwe beginsituatie" na Corona te kunnen vormgeven. We spreken bewust niet over achterstanden; veel kinderen hebben ontzettend veel geleerd op een ander vlak. Er werd te veel aandacht aan de cognitie gegeven, terwijl kinderen vooral het sociale samenzijn hebben gemist. In de aanpak voor de toekomst wordt er vooral ook aandacht besteed aan de sociaal-emotionele kant van de kinderen en aan de creatieve en sportieve kant van hun ontwikkeling. Vanzelfsprekend worden er ook plannen ontwikkeld om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren van onze kinderen. Door de scholen zijn er vele mooie plannen gemaakt, probleem was echter dat het personeel voor dat doel vaak ingezet moest worden voor vervangingen van ziektes en van quarantaines.

Allocatie van middelen

De allocatie c.q. verdeling van middelen vindt plaats op basis van het bepaalde in de [kaderbrief](#), welke elk jaar gehanteerd wordt ten behoeve van het begrotingstraject. Hierin staat op detailniveau uitgewerkt welke middelen toebedeeld wordt aan de verschillende scholen, welke middelen worden afgeroomd voor bovenschoolse inzet en wat de kosten zijn van het bestuurlijk apparaat.

Dit document is binnen de werkgroep Financiën voorbereid en ook het directeurenoverleg heeft hierover een mening kunnen vormen. In de auditcommissie van Markant Onderwijs en in de RvT is definitief vastgelegd dat de middelen op deze wijze gealloceerd worden.

Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters schoolleiders

Per 1 augustus 2021 is de regeling Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiding van kracht. Hierover is met de (G)MR afgestemd dat de middelen hiervan worden besteed aan instrumenten die al langere tijd ingezet worden in onze organisatie en die bijdragen aan de professionele ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid van onze schoolleiders. Te weten: (na)scholing ,coaching trajecten, tweedaagse Directieberaad & studiedagen van onze schoolleiders.

Onderwijsachterstandenmiddelen

Binnen Markant Onderwijs zijn er 2 scholen die te maken hebben met Onderwijs Achterstandsmiddelen, BS Het Noorderlicht en OBS de Tweesprong. Het CvB heeft besloten deze middelen toe te kennen op basis van de schoolscores van het CBS. Deze middelen blijven bij betreffende scholen, omdat de extra middelen daar nodig zijn om de achterstanden te beperken en dit ligt in het verlengde van wat in het verleden is vastgesteld op basis van de toenmalige gewichtenregeling. Deze middelen worden ingezet voor groeps grootteverkleining, onderwijsassistenten en extra hulp in de klas en specifieke leermiddelen en scholing.

Totaal beschikbaar per school in 2022:

Kostenplaats	Rek. omschrijving	Totaal
11SJ OBS De Tweesprong	Aanvul bekostiging onderwijsachterstandenbeleid	293.260
12LV BS Het Noorderlicht	Aanvul bekostiging onderwijsachterstandenbeleid	405.491
Eindtotaal		698.751

2.5 INTERNE RISICOBEBEERSINGS- EN CONTROLE-SYSTEMEN

Stichting Markant Onderwijs hanteert al een aantal jaren een risicoanalyse opgesteld aan de hand van een elders ontwikkeld model en met behulp van input van het CvB, een aantal directeuren en de stafmedewerker Personeel en Financiën.

Er zijn nu 7 risicogroepen geformuleerd:

1. Krimp leerlingaantal
2. Financiële continuïteit
3. Concurrentiepositie en imago
4. Onderwijskwaliteit
5. Kwaliteit teams en leiding
6. Gewichtenregeling
7. Contracten

Hieronder wordt op elk van de risicogroepen nader ingegaan.

Allereerst wordt echter opgemerkt dat Stichting Markant Onderwijs de afgelopen jaren een streng financieel beleid heeft gevoerd om de structurele uitgaven in overeenstemming te brengen met de structurele inkomsten. Dat heeft tot een aantal ombuigingen in de structurele formatie geleid. Deze maatregelen hebben effect gehad. De Inspectie van het Onderwijs heeft in het kader van het onderzoek Bestuur Gericht Toezicht vastgesteld dat de financiële continuïteit 'voldoende' is. Er zijn geen signalen vastgesteld die wijzen op een mogelijk financieel risico voor de continuïteit van het onderwijs op de korte of middellange termijn.

Risicogroep 1 Ontwikkeling leerlingenaantal

Het aantal leerlingen op niveau van de Stichting is al jaren redelijk stabiel. Een serieuze daling wordt niet verwacht. In de Meerjarenbegroting over de periode 2022-2025 is voldoende natuurlijk verloop voorzien om eventuele tegenvallers op te vangen.

Risicogroep 2 Financiële continuïteit

Het bestuur is verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing dat financiële risico's tijdig worden onderkend; ook moet de continuïteit van het onderwijs binnen Stichting Markant Onderwijs gewaarborgd zijn.

Risicogroep 3 Concurrentiepositie en imago.

Stichting Markant Onderwijs is in vergelijking met andere besturen in Breda stabiel gebleven qua leerlingaantal. De meeste scholen hebben hun marktaandeel zien stijgen. OBS De Klokkebei niet, maar deze heeft met ruim 60% van de leerlingen in Ulvenhout een stevige positie. De Toermalijn is qua marktaandeel ook gedaald, maar er is nu extra focus binnen de school en hopelijk heeft dat een positief effect. Ouders bepalen hun schoolkeuze op nabijheid, sfeer en kwaliteit. Markant Onderwijs en de scholen zijn veel positief in het nieuws geweest en hopelijk geeft dat een bijdrage aan ons imago. Tevens worden er regelmatig tevredenheidsspelingen uitgevoerd zodat het imago bij kinderen en hun ouders wordt gemonitord.

Risicogroep 4 Onderwijskwaliteit

Zoals aangegeven in paragraaf 5.2 wordt ten aanzien van kwaliteitszorg een actief beleid gevoerd in ons streven om het beste onderwijs in de stad Breda te realiseren. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan deze risicogroep. In het

kader van het onderzoek Bestuur Gericht Toezicht heeft de Inspectie van het Onderwijs vastgesteld dat de kwaliteitszorg van Stichting Markant Onderwijs adequaat is.

Risicogroep 5 Kwaliteit teams en leiding

Waar nodig wordt extra geïnvesteerd in persoonlijke en schoolontwikkeling. Onze externe HRM-adviseur spart regelmatig met de directeur en de bestuurder om dossiers onder de aandacht te brengen. De gesprekkencyclus is een vaste waarde binnen ons personeelsbeleid.

Risicogroep 6 Gewichtenregeling/ achterstandsbekostiging

De hoogte van de achterstandsbekostiging (achterstandsscore) wordt sinds een aantal jaren vastgesteld door het CBS. Jaarlijks vindt de vaststelling van de score door het CBS pas in de loop van het begrotingsjaar definitief vastgesteld. De bekostiging wordt vervolgens met terugwerkende kracht aangepast.

Risicogroep 7 Contracten

Het komt voor dat de beëindiging van contracten niet tijdig plaatsvindt. Dat kan tot een financieel risico leiden. Door het contract management te verbeteren zal het financieel risico beperkt kunnen worden. Teneinde de risico's zoveel als mogelijk te beperken monitort het CvB de ontwikkeling van de (financiële) prestaties en legt hier periodiek verantwoording over af aan de RvT middels een Marap en Staat van Baten en Lasten. Basis hiervoor is het schoolbezoek dat het CvB elk kwartaal samen met de stafmedewerker onderwijs en kwaliteit aflegt. In de meerjarenbegroting worden de financiële risico's onderkend en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn. Elke kwartaal rapporteert het CvB aan de RvT hierover via de Staat van Baten en Lasten. In de Staat van Baten en Lasten wordt ook steeds een doorrekening naar het eind van het kalenderjaar opgenomen. Verder is een aantal financiële risico's afgedekt in het procuratieschema en het vier ogen principe.

In de praktijk werkt dit voldoende.

Vanaf 2019 is toch een aantal aanpassingen gedaan. Het CvB en de stafmedewerker Financiën ontvangen nu na de verwerking van facturen in Pro-Active ter fiattering de betaaloverzichten. Ook de salarisbetalingen worden vooraf ter fiattering voorgelegd aan het CvB en de stafmedewerker Financiën. Verder zal er elk kwartaal een overleg plaatsvinden met de administratief medewerkers.

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt het bestuur in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer. Voor de vaststelling van de hoogte van deze buffer is gebruik gemaakt van de gewenste verhouding tussen eigen vermogen minus materiële vaste activa ten opzichte van het eigen vermogen.

De hierboven beschreven interne risicobeheersings- en controlesystemen hebben gezorgd voor het uitsluiten van bepaalde risico's en het in kaart brengen van andere risico's. Het gaat dan met name om financieel gerelateerde risico's die blijken uit de meerjarenbegroting. Deze risico's zijn als volgt om te slaan:

Risico		Max. Effect	Kans van optreden	Financieel risico
Ontwikkeling leerlingaantal	-/- 100 lln	€ 500.000	50%	€ 250.000
Financiële continuïteit		€ 500.000	50%	€ 250.000
Concurrentiepositie en Imago	Demografische ontwikkelingen			€ 150.000
Onderwijskwaliteit	2 fte (zorgdossiers)	2* € 75.000	80%	€ 120.000
Kwaliteit teams en leiding		€ 200.000	50%	€ 100.000
Gewichtenregeling / achterstandsbekostiging		€ 200.000	25 %	€ 50.000
Contracten				€ 100.000
Totaal				€ 1.020.000

Uit de tabel blijkt dat we een minimaal vermogen nodig hebben van bijna 1,0 miljoen euro. Uit de berekening in het financiële deel van het bestuursverslag blijkt dat we ruimschoots voldoende eigen vermogen hebben.

Naast bovenstaande risico's zijn er nog de volgende belangrijke risico's en onzekerheden:

Vereenvoudiging bekostiging 2023/ afboeken vordering OCW 2022

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetwijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd. Dit is in de meerjarenbegroting opgenomen.

Alle bekostiging (personeel en materieel) gaat per kalenderjaar lopen. De teldatum wijzigt van 1 oktober naar 1 februari (1 februari 2022 is dus bepalend voor de bekostiging in kalenderjaar 2023). Voor verslagjaar 2022 geldt dat 1 oktober 2020 leidend is voor zeven maanden bekostiging van schooljaar 2021-2022 en dat teldatum 1 oktober 2021 leidend is voor vijf maanden van schooljaar 2022-2023. Binnen deze vereenvoudiging van de bekostiging is de splitsing tussen materieel en

personeel niet meer beschikbaar. Componenten als Gemiddelde Gewogen Leeftijd (GGL) en de onderverdeling van leerlingen in onder- en bovenbouw zijn niet meer van toepassing voor de bekostiging van 2023. De door deze vereenvoudiging ontstane herverdeeffecten, deze worden stapsgewijs afgebouwd.

Het vergoede bedrag per leerling € 5.802 BaO bevat bijvoorbeeld voor € 261,91 werkdrukmiddelen en de middelen voor professionalisering van leraren voor € 40,74. In het bedrag per leerling is ook een bedrag van € 17,11 opgenomen voor cultuureducatie.

Afboeken vordering OCW 2022

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/23. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor Stichting Markant neer op € 682.000, dat per ultimo 2022 daadwerkelijk te weinig is ontvangen van OCW als ze daadwerkelijk 41,67% van de bekostiging had overgemaakt i.p.v. de toegekende 34,55%. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoud-technische correctie is, aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging". De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Er is minder budget ter beschikking voor personeel, personeel-gerelateerde of materiële doelen.

Vandaar dat Stichting Markant samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog en is niet bekend wanneer hierin uitspraak volgt.

3. Verantwoording van de financiën

3.1 ONTWIKKELINGEN IN MEERJAREN-PERSPECTIEF

Leerlingen

	Realisatie			Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal leerlingen	1-10-2020	1-10-2021	1-2-2022	1-2-2023	1-2-2024	1-2-2025	1-2-2026
06BB OBS De Klokkebei	330	313	323	315	320	325	325
11SJ OBS De Tweesprong	206	213	218	221	220	220	220
12LV BV Het Noorderlicht	246	226	218	196	190	190	190
18GP OBS De Springplank	175	191	205	224	237	245	245
21PP OBS De Wildert	124	132	135	141	145	150	150
23PD Montessori+	665	677	704	712	725	740	740
24BE OBS De Toermalijn	293	286	294	284	285	290	290
18EJ OBS De Springplank			180	180	185	190	190
18EJ10 OBS De Leest			337	326	330	335	335
18GZ OBS De Toverlaars			188	178	175	180	180
Totaal	2.039	2.038	2.802	2.777	2.812	2.865	2.865

De laatste drie scholen (OBS de Springplank, OBS de Leest en OBS de Toverlaars) zijn per 1 januari 2023 bij Stichting Markant gevoegd, vandaar dat hier de realisatie voor 2021 en 2022 grijs is gemarkeerd. Bovendien is de teldatum gewijzigd van 1 oktober naar 1 februari voor de bekostiging vanaf 2023. Doordat de nieuwe teldatum op een later moment in het schooljaar valt, is er sprake van meer instroom van vierjarigen.

FTE

Aantal FTE	Realisatie		Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bestuur / Management	7,9	7,6	9,8	9,8	9,8	9,8
Onderwijzend personeel	130,2	134,3	164,0	159,7	160,1	160,1
Ondersteunend personeel	19,2	18,4	30,7	29,7	29,7	29,7
Totaal	157,3	160,3	204,5	199,2	199,6	199,6

Door inzet van medewerkers voor de ontvangen NPO baten wordt de inzet van FTE beïnvloed.

Gemiddelde fte bezetting 2022	FTE's
Nationaal Programma onderwijs (NPO)	8,25
	8,25

Het verschil tussen de realisatie van 2022 met 160,3 fte en de begroting van 2022 met 155 fte is 5,3 fte. De leerlingaantallen zijn in 2023 met 59 leerlingen toegenomen t.o.v. 2022 voor de scholen van Markant. Met de komst van de drie scholen van LeerSaam is er meteen een verhoging in de aantal fte's te zien vanaf 2023, maar ook komt deze verhoging door de stijging in de leerlingaantallen. De leerlingaantallen dalen in 2024 ietwat, waarna ze weer gaan stijgen in 2025 met een stabiel verloop in 2026 en 2027.

Vanaf 2023 wordt er een formatieplan gemaakt op schooljaar, die leidend is voor de bezetting. Het bevoegd gezag zal hierdoor meer erin gaan slagen om de inkomsten in balans te houden met de personele uitgaven.

3.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Onderstaand overzicht geeft o.a. de exploitatie weer over 2022 van Stichting Markant, gelegd naast de begroting 2022 en de realisatie 2021.

	2021	Begroting 2022	Realisatie 2022	2023	2024	2025	2026	Vershil t.o.v. begroting	Vershil t.o.v. vorig jaar
BATEN									
Rijksbijdragen	14.424.963	14.636.851	16.001.315	20.868.200	19.793.550	20.307.384	21.031.504	1.364.464	1.576.352
Overige overheidsbijdragen en subsidies	182.463	157.068	181.798	303.609	303.609	303.609	303.609	24.730	-665
Overige baten	348.023	264.323	318.542	354.000	324.400	306.808	295.224	54.219	-29.481
TOTAAL BATEN	14.955.449	15.058.242	16.501.655	21.525.809	20.421.559	20.917.801	21.630.337	1.443.413	1.546.206
LASTEN									
Personeelslasten	12.176.689	11.996.113	13.802.950	18.343.978	18.234.329	18.378.953	18.548.654	1.806.837	1.626.261
Afschrijvingen	363.712	368.416	379.893	407.896	430.004	462.929	476.788	11.477	16.181
Huisvestingslasten	883.932	929.700	889.262	1.278.377	1.276.677	1.274.677	1.274.677	-40.438	5.330
Overige lasten	965.643	1.448.371	1.155.899	1.386.420	1.376.420	1.376.420	1.376.420	-292.472	190.256
TOTAAL LASTEN	14.389.976	14.742.600	16.228.004	21.416.671	21.317.430	21.492.978	21.676.539	1.485.404	1.838.028
SALDO									
Saldo baten en lasten	565.473	315.642	273.651	109.138	-895.871	-575.177	-46.201	-41.991	-291.822
Saldo financiële baten en lasten	-10.796	-5.375	-8.800	-4.725	-4.725	-4.725	-4.725	-3.425	1.996
TOTAAL RESULTAAT	554.677	310.267	264.851	104.413	-900.596	-579.902	-50.926	-45.416	-289.826

Verklaring voor de belangrijkste verschillen tussen het resultaat in het verslagjaar en de begroting in voorgaand jaar.

Algemeen

Het resultaat in 2022 komt uit op een positief saldo van € 265.000, begroot was een positief resultaat van € 310.000 (negatief verschil van € 45.000). Het resultaat in 2021 kwam uit op een positief resultaat van € 555.000. Vergeleken met 2022 is dit € 290.000 negatief.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO) bestedingstermijn

In het positieve resultaat van € 265.000, zit ook een groot deel van het resultaat NPO. In 2022 is aan NPO ontvangen € 1.633.000. Van dit saldo is nog in totaal € 670.000 resterend die nog niet is uitgegeven. De minister heeft in februari 2022 aangekondigd dat de besteding van deze gelden met twee jaar verlengd zou worden. Die mogelijkheid van langer uitsmeren heeft effect op de realisatie van de lasten voor 2022. Scholen maken hier graag gebruik van. Enerzijds is er sprake van schaarste op de arbeidsmarkt en anderzijds geeft dat extra (formatieve) ruimte voor tot en met schooljaar 2024-2025. De ontvangen NPO baten lopen hierdoor minder synchroon met de lasten. De resterende NPO gelden zijn dan ook toegevoegd aan de bestemmingsreserve NPO per 31-12-2022. Het reguliere resultaat (resultaat excl. NPO) komt in 2022 dan uit op een negatief saldo van € 405.000.

Baten t.o.v. de begroting en voorgaand jaar

De totale baten in 2022 bedroegen € 16.502.000 en zijn daarmee € 1.443.000 hoger dan de begrote baten van € 15.058.000 voor 2022. Dit komt neer op 9,6%. In 2021 waren de totale baten € 14.955.000, vergeleken met 2022 een positief verschil van € 1.546.000, wat neerkomt op 10,3%.

De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- De rijksbijdragen OC&W zijn € 874.000 hoger dan de begroting dat komt door een aanpassing in de bekostigingsparameters. De parameters voor de rijksbijdragen voor schooljaar 2021-2022 zijn met terugwerkende kracht bijgesteld in het najaar van 2022 (t.o.v. (begrote) 2^e regeling 2021-2022 een stijging van 8,3%). De voornaamste

oorzaken zijn het dichtten van de loonkloof uit het coalitieakkoord en verder ter compensatie voor de gestegen personele lasten. Bij het opstellen van de begroting was dit nog niet bekend. Daarnaast is in het najaar van 2022 ook de definitieve bekostiging 2022-2023 vastgesteld. Dit betekende eveneens een verhoging in de rijksbijdragen. Vergeleken met 2021 is het verschil € 326.000.

- In 2022 is in de begroting geen rekening gehouden met het wegvallen van de vordering OC&W per 31-12-2022. In de begroting was rekening gehouden met een bedrag van ongeveer € 600.000 dat eventueel lager zou uitpakken in de realisatie. Uiteindelijk is dit ook niet meegenomen in de realisatie. Ondanks dat hierdoor de rijksbijdragen lager zouden uitvallen, zijn deze baten dus wel een stuk hoger door de aanpassing in de bekostiging.
- De subsidie NPO is € 327.000 hoger uitgevallen dan begroot in 2022. Vergeleken met 2021 is er een positief verschil van € 1.061.000. In 2021 is de NPO subsidie ook gestart per 1 augustus, en dus niet over een heel kalenderjaar bekostigd, maar over 5 maanden.
- In 2022 zijn subsidies ontvangen voor zij-instroom en professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders. Uiteindelijk zijn deze subsidies € 127.000 hoger uitgevallen dan begroot. Vergeleken met 2021 zijn de overige subsidies € 281.000 lager in 2022. In 2021 was de subsidie Inhaal- en ondersteuningsprogramma's nog ter sprake, deze was in 2022 niet meer van toepassing.

Lasten t.o.v. de begroting en voorgaand jaar

De totale lasten in 2022 bedroegen € 16.228.004 en zijn daarmee € 1.485.404 hoger dan de begrote lasten van € 14.742.600 voor 2022. Dit komt neer op 10,9%. In 2021 waren de totale lasten € 14.390.000, vergeleken met 2022 een negatief verschil van € 1.884.000, wat neerkomt op 13,1%.

De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- De lonen en salarissen zijn € 1.639.000 hoger dan begroot. Er is voor 2022 155 fte begroot. In 2022 is uiteindelijk 160,3 fte ingezet. Dit is een verschil van 5,3 fte. Dit hoeveelheidsverschil komt grotendeels door NPO. Dit komt Daarnaast komen de hogere lonen en salarissen door prijsverschillen, het nieuwe onderhandelaarsakkoord CAO PO 2022. Bij opmaak van de begroting voor 2022 zijn de salarissen begroot conform de destijds geldende Onderhandelaarsakkoord CAO PO 2021. In de begroting 2022 is rekening gehouden met een minimale cao stijging van 1,5%, (zowel in de baten als in de lasten, budget neutraal effect). De hogere personeelslasten in realisatie 2022 zijn het gevolg van de nieuwe cao PO die in april 2022 middels het Onderwijsakkoord werd afgesloten.

Het Onderwijsakkoord waarin voor werknemers in het primair onderwijs een aanzienlijke verbetering van het loon is afgesproken. Het doel van het verkleinen van de loonkloof tussen PO en VO is om het leraren- en schoolleiders tekort aan te pakken binnen de sector. Zowel om medewerkers te behouden en om instroom te stimuleren. Een stap naar goed onderwijs voor alle leerlingen. Het leidt tot een loonstijging van 4,75%, naast hogere eindejaarsuitkeringen en eenmalige uitkeringen van € 500 naar rato van werktijdfactor. De nieuwe cao-PO loopt van 1 juni 2022 tot mei 2023. Voor deze verhoging van de salarislasten is in september met terugwerkende kracht een structurele verhoging van de personele bekostiging ontvangen.

Vergeleken met 2021 is het verschil € 1.290.000 negatief. In 2021 was 157,31 fte gerealiseerd (2,94 lager dan in 2022). Het grote verschil komt ook hier met name door de salarisverhoging die in 2022 is doorgevoerd.

	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
P / rijksbijdragen	84,4%	82,0%	86,5%	87,9%	92,1%	90,5%	88,2%

De verhouding tussen de personele lasten ten opzichte van de rijksbijdragen wordt gemonitord. De Inspectie hanteert < 95% als norm om te beoordelen of de continuïteit niet in gevaar is. Stichting Markant laat een gezonde balans zien in meerjarenperspectief.

- De overige personele lasten zijn € 296.000 hoger dan de begroting 2022. Dit komt enerzijds door hogere lasten voor inhuur extern (€ 93.000 hoger). Anderzijds is er een dotatie geboekt per 31-12-2022 m.b.t. de voorziening langdurig zieken en de voorziening duurzame inzetbaarheid. Het gaat hier om een totaalbedrag van € 161.000, welke niet begroot was. Ook zijn de overige personele lasten hoger uitgevallen met € 45.000 vanwege hoger uitgevallen kosten t.b.v. de WKR, waaronder de cafetariaregeling. Vergeleken met 2021 is er een verschil van € 331.000, dat ook met name komt door de dotatie aan de personele voorzieningen, dat niet heeft plaatsgevonden in 2021.
- Aan uitkeringen is in 2022 € 129.000 ontvangen, waarvoor niets begroot was. Vergeleken met 2021 is er een nihil verschil van € 5.000 negatief.

- De materiële lasten zijn € 321.000 lager dan de begroting 2022. Dit heeft grotendeels te maken met de huisvestingslasten en de overige lasten.

De huisvestingslasten zijn € 40.000 lager dan begroot, dat met name komt door lagere energielasten. In de begroting 2022 was rekening gehouden met een grote prijsstijging, uiteindelijk is deze minder hoog uitgevallen dan gedacht.

De overige lasten zijn € 292.000 lager dan begroot. Dit komt grotendeels omdat er in de begroting een bedrag van € 352.000 is opgenomen als post 'uitgaven overige projecten', dat onder andere bestaat uit de resterende NPO gelden waar op dat moment nog geen bestemming voor was. Dit was gedaan zodat het NPO resultaat in de begroting 2022 nihil was. Daarnaast was er € 100.000 gereserveerd voor kosten van nieuwe school en € 200.000 kosten die na afloop van NPO periode wel zouden doorlopen. De kosten die te maken hebben gehad met nieuwe school zijn op andere grootboekrekeningen geboekt. De overige kosten onder deze post zijn niet gerealiseerd in 2022.

Prijsstijgingen

De overige kosten zijn daarentegen hoger uitgevallen dan begroot, zoals administratiekosten, OLP kosten, ICT kosten etc. Door landelijke en wereldwijde ontwikkelingen, zoals de nasleep van de pandemie en de oorlog in Oekraïne ontstaan er in toenemende mate tekorten aan materialen en personeel. Nederland wordt geconfronteerd met fikse prijsstijgingen in 2022. Er bestaat weinig vertrouwen in de ontwikkeling van de (wereld)economie gedurende het verslagjaar, waardoor Nederland te kampen krijgt met torenhoge inflatiecijfers. Energieprijzen die de lucht in schieten. Soms valt het effect op korte termijn mee door de bestaande contracten, maar de trend is helder. De lasten stijgen over de hele linie in het verslagjaar. Dat er in de nabije toekomst keuzes gemaakt moeten worden om deze (nuts)kosten te beperken of om meer of versneld te gaan investeren in verduurzaming, lijkt onvermijdelijk. De prijsstijgingen hebben ook effect op verbouw- nieuwbouwprojecten en investeringen.

3.3 TOELICHTING OP DE ONTWIKKELINGEN IN BEGROTING 2023 EN MEERJARENBEGROTING

Per 1 januari 2023 behoort Stichting LeerSaam tot Stichting Markant. Voor 2023 en 2024-2027 is dan ook een geconsolideerde meerjarenbegroting gemaakt, waarbij de drie scholen van Stichting LeerSaam zijn meegenomen.

Voor de begroting 2023 en meerjarenbegroting 2023-2026 zijn de volgende documenten gebruikt om te komen tot realistische cijfers:

- Leerlingaantallen 01-02-2022 en de prognose voor de jaren daarna
- Laatste bekende parameters voor de vereenvoudigde bekostiging van 28 september 2022
- De verwachte fte's over 2023-2026, aangeleverd door de scholen en besproken met de bestuurder en Financiën
- Het Meerjaren investeringsplan (MJIP) dat aangeleverd is door de scholen en besproken met de bestuurder en Financiën
- De door het Samenwerkingsverband aangeleverde begroting voor de Rijksbijdragen SWV

Voor de uitgangspunten op het gebied van aantal leerlingen, de teldatum en FTE ontwikkelingen wordt verwezen naar hoofdstuk 3.1.

Uitgangspunten in de meerjarenbegroting

Onderstaand worden de belangrijkste uitgangspunten voor de baten in de meerjarenbegroting benoemd.

Rijksbijdragen

De totale verwachte Rijksbijdragen voor 2023 zijn € 20.868.200. De Rijksbijdragen OCW zijn gebaseerd op onderstaande leerlingaantallen. De 1 februari telling 2022 heeft betrekking op kalenderjaar 2023, enzovoort. In de prognose valt op dat er een lichte daling te zien is in de leerlingaantallen in 2023, waarna de leerlingaantallen in 2024 weer gaan stijgen en uiteindelijk stabiel blijven in 2025 en 2026.

In de Rijksbijdragen OC&W is deze lijn ook te zien in de vereenvoudiging bekostiging. Met een hoger aantal leerlingen komen immers meer baten binnen en andersom.

Bij de Rijksbijdrage OCW is uitgegaan van de huidige parameters van DUO (28 september 2022). Zoals eerder is aangegeven. Daarnaast is er ieder jaar rekening gehouden met een verhoging van 2% op de vereenvoudiging bekostiging. Dit percentage is een schatting. Ervaring leert dat ieder jaar de bekostiging wordt herzien en bijgesteld.

In de begroting 2023 is rekening gehouden met in voorjaar 2023 te ontvangen extra middelen voor groeiformatie. Deze middelen worden toegekend indien het aantal leerlingen t.o.v. 1 februari 2022 ten minste met 4% toeneemt. Uitgaande van de prognoses in het voorjaar levert dit voorlopig een extra bekostiging op van € 41.000. Deze groei wordt voornamelijk veroorzaakt door de groei van de Toermalijn. De € 41.000 is nog niet verdeeld, maar is in de bovenschoolse begroting opgenomen.

De overige subsidies OCW in 2023 bestaan grotendeels uit de NPO middelen. Vanaf schooljaar 2021-2022 t/m schooljaar 2022-2023 ontvangt ieder bestuur middelen inzake het Nationaal Programma Onderwijs (= NPO). Dit is gericht op herstel én ontwikkeling van het onderwijs, op het in halen én compenseren van vertraging, en op het ondersteunen van iedereen in het onderwijs die het moeilijk heeft. Dit als gevolg van de pandemie. Deze middelen worden o.a. ingezet voor directe salarislasten, inhuur extern en investeringen. De NPO middelen lopen t/m schooljaar 2022-2023. Voor schooljaar 2022-2023 wordt er in totaal € 1.857.202 ontvangen, waarvan 7 maanden in 2023 voor € 1.083.368. De basisscholen de Tweesprong en het Noorderlicht ontvangen op grond van de achterstand scores extra middelen. Het bedrag van € 289.160 in 2023 is opgenomen in de totale NPO middelen. Het personeel van deze twee scholen ontvangt op grond van de achterstand scores nog t/m 31 juli 2023 een toelage van 7%. Het is de bedoeling dat de vergoeding ten gunste van de personeelsleden komt.

De overige subsidies OCW bestaan verder nog uit de subsidie basisvaardigheden die voor één school van Markant (Tweesprong) is toegekend. Deze subsidie richt zich op interventies op praktijkkennis voor het verbeteren van de basisvaardigheden en is toegekend o.b.v. loting. De gelden worden ineens ontvangen en mogen besteed worden in 2022-2023 en een deel 2023-2024, tot en met 31 januari 2024. De uitgaven van NPO van deze school worden dan ook vooruitgeschoven, omdat de NPO gelden langer ingezet mogen worden.

Ook de overige scholen zullen in 2023 niet alle NPO gelden gebruiken. Toch moeten de baten in 2023 verantwoord worden. Dit geeft dan ook een scheef beeld weer op het totale resultaat. In 2024 zijn er wel uitgaven voor NPO, maar geen inkomsten. Het negatieve resultaat in 2024 komt mede hierdoor.

De doorbetalingen Rijksbijdragen SWV bestaan uit de lichte- en de zware ondersteuning. Voor de lichte ondersteuning wordt uitgegaan van € 140,- per leerling. De zware ondersteuning geldt voor specifieke leerlingen. Deze gelden zijn niet bij iedere school van toepassing en zijn dan ook afgeleid uit de voor aangekondigde beschikkingen. In 2023 gaat het om een totaalbedrag van € 745.179. Dit bedrag blijft ieder jaar ietwat stijgen, wat komt door de stijging in het aantal leerlingen op langdurige termijn.

Overige overheidsbijdragen en subsidies

De overige overheidsbijdragen en subsidies betreffen de gemeentelijke bijdragen van in totaal € 303.609 in 2023. Voor 2024 t/m 2026 is dit bedrag gelijk gehouden. Dit betreft o.a. de subsidies voor schakelklassen. Voor schakelklassen c.q. middelen zachte landing ontvangen een aantal scholen gelden. De Onyxscholen (een samenwerkingsverband van onderwijskansenscholen in Breda, waaronder Noorderlicht en Tweesprong) ontvangen extra gelden. Daarnaast wordt er voor Project Tael, wat nu speelt bij LeerSaam, € 105.000 ontvangen vanuit de gemeente. Hier zit ongeveer 1.0 fte op. De lasten komen dus terug in de directe personeelslasten. Dit is meegenomen voor 2023 t/m 2026.

Overige baten

De overige baten van € 354.000 voor 2023 bestaan o.a. uit de huuropbrengsten, vergoeding voor detachering en ouderbijdragen. De ouderbijdragen worden budgetneutraal meegenomen in de begroting, dus dit heeft geen invloed op het resultaat. Voor 2024 t/m 2026 worden de overige baten lager. Dit komt omdat de huurbaten en de baten voor detachering gedurende de jaren gaan afnemen. In de huurbaten is tevens indexering meegenomen voor de stijging van de materiële lasten.

Onderstaand worden de belangrijkste uitgangspunten voor de lasten in de meerjarenbegroting benoemd.

Personeelslasten

De loonkosten in 2024 dalen heel licht t.o.v. 2023, omdat de aantal FTE's ook dalen met 5,29. Maar omdat medewerkers, waarvan ze nog niet in de max zitten in de schaal, ook nog ieder jaar een periodiek krijgen, is de daling niet zo sterk.

Vervolgens is er over 2024 t/m 2026 een stijgende lijn te zien, ondanks dat de aantal FTE's gelijk blijven. Dit komt dan ook door het toekennen van de periodieken.

Voor het bekostigen van de vervanging van zieke werknemers is een budget opgenomen van € 600.000. Voor de vervanging van overig verlof is een bedrag opgenomen van € 80.000. Deze bedragen zijn hoger dan voorheen, omdat ook de drie scholen van LeerSaam er bij zijn gekomen. Daarnaast heeft elke school een budget toegekend gekregen voor de eerste opvang van ziekte en overig verlof.

Tot slot is er voor 2023 t/m 2026 een bedrag van € 40.000 in mindering gebracht op de bovenschoolse begroting vanwege de doorbelasting naar de Rudolf Steiner. Dit is lager dan voorheen, omdat de salarislasten vanaf 2023 door meer scholen wordt verdeeld.

De overige personeelslasten van € 1.096.326 in 2023 omvat begrotingsposten zoals inhuur externen, dotatie voorziening jubilea, WKR kosten zoals arbodienst en nascholing en overige personele uitgaven. De overige personeelslasten dalen vanaf 2024 met in 2026 een bedrag van € 1.002.826. De post inhuur externen bestaat in 2023 nog voor een deel uit NPO uitgaven, dat ook nog deels terug te zien is in 2024. Vanaf 2025 zijn voor de inhuur inzake NPO geen gelden meer beschikbaar, vandaar dat deze wegvallen.

Afschrijvingen

De totale afschrijvingslasten voor 2023 van ongeveer € 407.896 en voor 2024 t/m 2026 zijn begroot o.b.v. de huidige investeringen t/m heden. Daarbij is er rekening gehouden met de nieuwe investeringen conform het meerjaren investeringsplan. Totaal aan investeringen voor 2023 t/m 2026 is onderstaande begroot.

	Begroting	Realisatie	Begroting			
	2022	2022	2023	2024	2025	2026
ICT	€ 130.000	€ 241.999	€ 191.210	€ 264.570	€ 193.621	€ 146.851
Inventaris	€ 164.500	€ 157.269	€ 233.500	€ 20.500	€ 24.000	€ 11.576
OLP	€ 208.090	€ 3.327	€ 209.000	€ 142.000	€ 56.593	€ 48.100
Gebouwen	€ 75.000	€ 126.940	€ 5.000	€ -	€ -	€ -
	€ 577.590	€ 529.535	€ 638.710	€ 427.070	€ 274.214	€ 206.527

Het uitstellen of laten vervallen van geplande investeringen heeft een positief effect op het resultaat.

Huisvestingslasten

De totale huisvestingslasten zijn voor 2023 begroot op € 1.278.377 en bestaan uit huurlasten, onderhoud waaronder de doorbelasting van BreedSaam (scholen van Markant), energie en water, schoonmaak, publiekrechtelijke heffingen en overige huisvestingslasten (o.a. tuinonderhoud, beveiliging gebouw en overige huisvestingslasten). Voor de scholen van LeerSaam wordt één totaal bedrag voor de huisvestingslasten door de gemeente in Etten-Leur in rekening gebracht. Hier zitten de energielasten en onderhoud dus al in. In 2023 worden deze lasten waarschijnlijk geïndexeerd. De totale huisvestingslasten blijven voor 2024 t/m 2026 ongeveer gelijk aan 2023. In de lasten is de indexering van de stijging van de materiële lasten meegenomen.

Overige lasten

De totale overige lasten zijn voor 2023 begroot voor een bedrag van ongeveer € 1.386.420. Voor 2024 t/m 2026 blijven deze lasten ongeveer gelijk. De overige lasten bestaan uit verschillende categorieën.

De administratie- en beheerslasten zijn gebaseerd op ervaringscijfers vanuit het verleden en de verwachting is dan ook dat deze voor 2023 t/m 2026 uitkomen op ongeveer € 445.170. Ten opzichte van voorgaande jaren zijn de contributie en de administratie lasten verhoogd. Dit komt omdat de scholen van LeerSaam vanaf 2023 bij Markant behoren en de lasten dus hoger worden.

De inventaris- apparatuur en leermiddelen zullen voor 2023 ongeveer uitkomen op € 752.250 en voor 2024 t/m 2026 op € 742.250. Ook hier geldt dat de kosten over het algemeen verhoogd zijn ten opzichte van voorgaande jaren vanwege de komst van de drie scholen van LeerSaam. Ook valt op dat de ICT licenties verhoogd zijn ten opzichte van voorgaande jaren. In deze tijd wordt steeds meer gebruik gemaakt van digitale leermiddelen die lopen via licenties.

De overige lasten zijn voor 2023 t/m 2026 begroot op € 189.000. De overige posten bestaan o.a. uit culturele vorming, MR/OR, PR/communicatie en overige uitgaven. In de begroting is terug te zien dat scholen steeds meer aandacht besteden aan culturele vorming, het bedrag is dan ook hoger dan voorheen.

3.4 BALANS IN MEERJAREN-PERSPECTIEF

	Realisatie	Prognose	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2021	2022	2022	2023	2024	2025	2026
ACTIVA							
VASTE ACITVA							
Immateriële vaste activa	4.308	2.154	2.154	0	0	0	0
Materiële vaste activa	2.060.712	2.316.748	2.184.017	2.827.456	2.960.012	2.864.287	2.664.016
Totaal vaste activa	2.065.020	2.318.902	2.186.171	2.827.456	2.960.012	2.864.287	2.664.016
VLOTTENDE ACTIVA							
Vorderingen	887.831	319.807	274.375	319.807	319.807	319.807	319.807
Liquide middelen	1.609.596	3.306.407	3.168.227	2.902.266	1.869.114	1.384.937	1.534.282
Totaal vlottende activa	2.497.427	3.626.214	3.442.602	3.222.073	2.188.921	1.704.744	1.854.089
TOTAAL ACTIVA	4.562.447	5.945.116	5.628.773	6.049.529	5.148.933	4.569.031	4.518.105
PASSIVA							
EIGEN VERMOGEN							
Algemene reserve	2.813.663	3.602.322	2.589.958	3.841.575	2.940.979	2.361.077	2.310.151
Bestemmingsreserves	331.980	443.782	820.536	308.942	308.942	308.942	308.942
Totaal eigen vermogen	3.145.643	4.046.104	3.410.494	4.150.517	3.249.921	2.670.019	2.619.093
VOORZIENINGEN	155.967	215.261	333.035	215.261	215.261	215.261	215.261
KORTLOPENDE SCHULDEN	1.260.837	1.683.751	1.885.244	1.683.751	1.683.751	1.683.751	1.683.751
TOTAAL PASSIVA	4.562.447	5.945.116	5.628.773	6.049.529	5.148.933	4.569.031	4.518.105

Toelichting op de balans

Activa

- De materiële vaste activa is gebaseerd op de huidige activastaat en de geplande investeringen de komende jaren. De verwachting is dat de materiële vaste activa de komende jaren toeneemt, en vanaf 2025 weer gaat afnemen. De toename vindt met name plaats op het vlak van de inventaris en apparatuur en de leermiddelen.
- De vorderingen zijn gebaseerd op de stand van 31 december 2022. Vanaf 31 december 2022 vervalt de vordering Ministerie van OC&W.
- De liquide middelen dalen in 2023 t/m 2025. Vanaf 2026 is er weer een stijging te zien in de liquide middelen, vanwege de daling in de materiële vaste activa.

Passiva

- Het eigen vermogen neemt in 2023 toe waarna het in 2024 weer gaat dalen. Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserve publiek. Onder de publieke bestemmingsreserve is de bestemmingsreserve NPO opgenomen. Hier staat per 31 december 2021 nog een bedrag op van € 184.840. In de balans is er rekening mee gehouden dat deze bestemmingsreserve wegvalt per 31-12-2023. De bestemmingsreserve ERD is per 31-12-2023 met € 50.000 omhoog gegaan vanwege de komst van LeerSaam per 1 januari 2023.

De voorzieningen bestaan uit de voorziening spaarverlof, de voorziening jubilea, voorziening duurzame inzetbaarheid en voorziening langdurige zieken. De stand van de voorzieningen is aangehouden conform 2021. Hetzelfde geldt voor de kortlopende schulden.

3.5 FINANCIËLE POSITIE

Kengetal	Realisatie	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Signaleringswaarde
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Solvabiliteit <small>(Eigen vermogen + voorzieningen) / balanstotaal</small>	68,9%	66,5%	72,2%	67,3%	63,1%	62,7%	Ondergrens: < 0,3
Weerstandsvermogen <small>Eigen vermogen / totale baten (incl. financiële baten)</small>	21,0%	20,6%	19,3%	15,9%	12,8%	12,1%	Ondergrens: < 0,05
Liquiditeit <small>Vlottende activa / Kortlopende schulden</small>	1,87	1,83	1,91	1,30	1,01	1,10	Ondergrens: 1.5 (bij totale baten onder €3 mln), 1.0 (bij totale baten tussen €3 mln en €12 mln), 0,75 (bij totale baten boven €12 mln)
Rentabiliteit <small>Resultaat / totale baten (incl. financiële baten) * 100%</small>	2,8%	1,6%	0,5%	-4,4%	-2,8%	-0,2%	Afhankelijk van de financiële positie
Reservepositie <small>(o.b.v. signaleringswaarde OCW) (Feitelijk publiek eigen vermogen /- Signaleringswaarde publiek eigen vermogen) / totale baten</small>	1,14	1,15	1,16	*	*	*	Bovengrens[1]: > 0

Solvabiliteit 2 - (eigen vermogen + voorzieningen) / balanstotaal * 100%

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid van een organisatie en geeft aan of de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. In 2022 komt deze ratio voor Stichting Markant uit op 66,9%. Als er wordt gekeken in meerjarenperspectief dan stijgt deze ratio ietwat in 2023 en daalt ook weer vanaf 2024. Stichting Markant kan ruim aan haar financiële verplichtingen voldoen de komende jaren. In 2021 was het landelijk gemiddelde in het PO 75%.

Weerstandsvermogen - eigen vermogen / totale baten (incl. financiële baten) * 100%

Het weerstandsvermogen geeft een eveneens een beeld of het bestuur enerzijds te rijk zou zijn of anderzijds of er financiële capaciteit is om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

Als streefwaarde wordt door Dienst Onderwijs Uitvoering (DUO) een norm van 15 tot 20% als koers geadviseerd voor weerstandsvermogen. In 2021 was het landelijk gemiddelde in het PO 14,24%. Hier zit Stichting Markant gedurende jaren in de buurt. Er zijn geen risico's te zien.

Liquiditeit - vlottende activa / kortlopende schulden

Dit kengetal brengt in kaart of de organisatie voldoende geld beschikbaar heeft om de direct opeisbare schulden te kunnen voldoen. Stichting Markant zit onder het landelijk gemiddelde in het PO in 2021 van 2,86.

Rentabiliteit - resultaat / totale baten (incl. financiële baten) * 100%

Rentabiliteit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat uit gewone bedrijfsvoering in relatie tot de totale baten. In principe heeft een onderwijsinstelling geen winstoogmerk. Vanuit dat principe kan de rentabiliteit 0 zijn. Echter ter instandhouding van vermogen is het wel noodzakelijk de inflatie te compenseren. De PO Raad adviseert dat het gemiddelde dient uit te komen tussen de 0% en 5%. Stichting Markant heeft in 2022 een positieve rentabiliteit, vanwege het positieve resultaat. Vanaf 2024 gaat deze ratio in de min, maar stijgt daarna weer.

Reservepositie / Signaleringswaarde inspectie

OC&W heeft per 29 juni 2020 de schoolbesturen geïnformeerd via een brief over de signaleringswaarde voor reserves die gehanteerd wordt. De Inspectie van het onderwijs hanteert de signaleringswaarde als bovengrens van de reservepositie. De Inspectie benadrukt daarbij dat deze signaleringswaarde voor het eigen vermogen geen norm is, maar een communicatiemiddel en een startpunt voor een gesprek met (interne) belanghebbenden. De signaleringswaarde wordt door de Inspectie gebruikt in het toezicht op de doelmatigheid. Het ministerie adviseert om te komen tot een bestedingsplan voor de reserves bij een score boven de 1,0.

Onderstaand de berekening volgens OC&W website realisatie 2022:

 Onderwijsinstelling	 Eigen vermogen	 Gebouwen	 Resterende MVA	 Risicobuffer
School Aanpassen	€ 3.410.494 Aanpassen	€ 329.393 Aanpassen	€ 1.895.605 Aanpassen	€ 16.501.655 Aanpassen

Berekening

Totaal eigen vermogen	3.410.494
Privaat eigen vermogen	0

Feitelijk eigen vermogen	3.410.494
Normatief eigen vermogen	2.929.852

Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	€ 480.642

Ratio eigen vermogen: 1,16

Onderstaand de berekening volgens OC&W website realisatie 2021:

 Onderwijsinstelling	 Eigen vermogen	 Gebouwen	 Resterende MVA	 Risicobuffer
School Aanpassen	€ 3.145.643 Aanpassen	€ 227.453 Aanpassen	€ 1.861.856 Aanpassen	€ 14.955.449 Aanpassen

Berekening

Totaal eigen vermogen	3.145.643
Privaat eigen vermogen	0

Feitelijk eigen vermogen	3.145.643
Normatief eigen vermogen	2.754.061

Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	€ 391.582

Ratio eigen vermogen: 1,14

Verlag intern toezicht

1. DE RAAD VAN TOEZICHT, EEN BESCHRIJVING

De Raad van Toezicht (hierna: RvT) van Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda houdt, op basis van de Wet op het primair onderwijs en de statuten van Stichting Markant Onderwijs, toezicht op het beleid van het College van Bestuur (hierna: CvB) en op de algemene gang van zaken. Het toezicht op en de relatie met het CvB is vastgelegd in de Statuten van de Stichting, het Reglement RvT en het Reglement CvB.

In haar besluitvorming baseert de RvT zich onder meer op de toetsing van voorstellen van het CvB op de aspecten van doelmatigheid en doeltreffendheid, en aan de kernwaarden van de Stichting.

1.1. Algemeen referentiekader voor de RvT

De RvT is een onafhankelijk orgaan, dat namens de samenleving, toeziet op:

- Het vervullen van de maatschappelijke functie van de onderwijsorganisatie Stichting Markant Onderwijs
- Het realiseren van de, wettelijk vastgelegde en de maatschappelijk verlangde, doelen van het primair onderwijs:
 - o De beleidsvorming door het CvB en de effectiviteit van het bestuurlijk handelen met betrekking tot:
 - De realisatie van de doelen van Stichting Markant Onderwijs: leerresultaten, opvoedings- en vormingsresultaten;
 - De vormgeving van de identiteit.
- De verankering van de onderwijsorganisatie: de samenwerking met ouders en andere belanghebbenden/stakeholders in het perspectief van de gezamenlijke bijdrage aan de maatschappelijke ontwikkelingen en daardoor mede de oplossing van maatschappelijke problemen;
- Het toezien op rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige besteding van de middelen.
- De duurzame vormgeving van een bedrijfsvoering welke noodzakelijk is om de doelen te kunnen realiseren, bijvoorbeeld het personeelsbeleid, het financieel beleid, de medezeggenschap, en
 - o Het voldoen aan eisen van financiële efficiency en verslaggeving
 - o De interne controle en risicobeheersing
 - o Het naleven van wet- en regelgeving
 - o De integriteit van de organisatie.
- De code "goed bestuur in het primair onderwijs" van de PO-raad 2020 wordt gehanteerd. Afwijkingen daarop hebben niet plaatsgevonden.

Artikel 11 van de statuten geldend vanaf december 2021, beschrijft integraal de "taken en bevoegdheden" van de RvT. In onderstaande deelparagraaf worden deze taken en bevoegdheden uiteengezet. De RvT heeft naast de voorgaand genoemde toezichttaken (het controlerend toezicht) ook andere taken, te weten:

- Goedkeuringstaken: opdracht aan de accountant, de (jaar)begroting en de jaarstukken van de Stichting, het bestuursverslag;
- Werkgeverstaken: het benoemen, schorsen en ontslaan van het CvB evenals het optreden als werkgever van het CvB;
- Regeltaken: het zorgdragen voor de regelgeving van de rechtspersoon door het vaststellen van zijn statuten en van het Reglement van de RvT, Reglement van de auditcommissie en Reglement commissie onderwijskwaliteit en HRM en door het goedkeuren van het Reglement CvB; het regelen van zijn eigen werkzaamheden, zoals zijn informatievoorziening, samenstelling en kwaliteit, deskundigheidsbevordering of vergoeding voor gemaakte onkosten en honorering.
- Klankbord en adviestaak.

1.2. Samenstelling van de RvT in 2022

Statutair streeft de RvT naar een omvang van vijf leden, waaronder een voorzitter en eventueel een vicevoorzitter. In het kalenderjaar 2022 bestaat de RvT uit 5 leden.

Vervolgens streeft de RvT overeenkomstig het bepaalde in de Stichtingsstatuten en de betreffende reglementen; én op geleide van een rooster van affreden en een bezinning daarop, naar een evenwicht in continuïteit en vernieuwing van zijn samenstelling.

De leden van de RvT in 2022 zijn:

- De heer J.A.H. (Jan) van Dijk, Voorzitter
- Mevrouw S.C.M. (Suzanne) Josephi, Lid

- Mevrouw drs. R.G. (Rachel) de Kort, RA, Lid
- De heer drs. J.H. (Hans) Mulder, Lid
- De heer mr. M.E. (Mark) Pijning, Lid.

1.3. Besluitvorming RvT naar aanleiding van fusie Stichting Markant Onderwijs met Stichting LeerSaam

Naar aanleiding van de fusie van Stichting Markant Onderwijs met Stichting LeerSaam heeft de RvT de navolgende besluiten genomen die werking krijgen per 1 januari 2023 (zie eveneens paragraaf 3.7).

De heer mr. M.E. Pijning wordt de Voorzitter van de RvT van de nieuwe Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam. De heer drs. J.H. Mulder wordt de Vice-voorzitter van de RvT van de nieuwe Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

Mevrouw L. Bult, voormalig lid van de RvT van LeerSaam, treedt toe en wordt lid RvT van de nieuwe Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

De heer P. Betjes, voormalig Voorzitter van de RvT van LeerSaam, fungeert van 1 januari tot 1 september 2023 als adviseur van de RvT van de nieuwe Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

1.4. Commissies van de RvT in 2022

In 2022 functioneren er drie commissies van de RvT, te weten de:

- Auditcommissie
- Commissie onderwijskwaliteit en HRM
- Remuneratiecommissie

De commissies ondersteunen de RvT bij haar taak. De RvT bepaalt wat er met de producten van het werk van de commissies gebeurt op basis van de verslagen die met de voltallige RvT worden gedeeld.

Leden van de auditcommissie zijn mevrouw drs. R.G. de Kort RA (Voorzitter) en de heer mr. M.E. Pijning.

Leden van de commissie onderwijskwaliteit en HRM zijn: mevrouw S.C.M. Josephi (Voorzitter) en de heer drs. J.H. Mulder. Leden van de remuneratiecommissie zijn: de heer J.A.H. van Dijk (Voorzitter) en mevrouw S.C.M. Josephi.

2. SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN EN DE BEVINDINGEN VAN DE UITOEFENING VAN HET TOEZICHT EN ZELFEVALUATIE

De RvT is verantwoordelijk voor toezicht op het CvB, op het besturen, en op de doelrealisatie, die het CvB verwerkelijkt door middel van zijn strategie, beleid en beheer. De RvT let daarbij op effecten, processen en belangen. Deze taak heeft de RvT gerealiseerd door:

- In vijf plenaire vergaderingen te borgen dat alle noodzakelijke onderwerpen aan de orde zijn gekomen (controle, meningsvorming)
- Door het opstellen van een jaaragenda, door het hanteren van aanbiedingsformats bij onderwerpen op de commissie- en RvT- agenda's en door het opstellen van verslagen van de vergaderingen (het toezichthoudend systeem, transparantie en afleggen van verantwoording)
- Door het beschikbaar en toegankelijk houden van alle stukken welke betrekking hebben op de taakuitoefening van de RvT; behoudens die documenten waarin persoonlijke gegevens beschermd moeten worden (transparantie)
- Door raads-commissie-vergaderingen waarvan commissie-vergaderingsverslagen intern openbaar en beschikbaar zijn (transparantie, afleggen van verantwoording)
- Door klankbord-bijeenkomsten met (leden van) het CvB (onafhankelijkheid)
- Door de benoeming van, de opdrachtverlening aan en het afsluitend overleg met een registeraccountant. Het verslag van de accountant wordt aan de jaarstukken toegevoegd (eigen taak t.b.v. oordeelsvorming)
- Door goedkeuring te hebben verleend aan de strategische beslissingen van het CvB conform de statuten en het bestuursreglement, te weten:
 - Goedkeuring van de begroting 2023
 - Goedkeuring meerjarenbegroting 2023-2027
 - Goedkeuring van de Jaarrekening, en geconsolideerde jaarrekening 2021
 - Goedkeuring van het bestuur verslag 2021
 - Goedkeuring opdracht WIJS Accountants, jaarrekening 2022
 - Vaststelling jaarrooster 2023.

2.1. Zelfevaluatie

De RvT heeft op 8 februari 2023 het functioneren van de RvT en de samenwerking met het CvB geëvalueerd. Dit heeft plaatsgevonden aan de hand van een model met vijf kernpunten:

1. Rol & rolinvulling
2. Invulling kernfuncties
3. Effectiviteit ten opzichte van het CvB
4. Procesoptimalisatie
5. De (mede uit 1 t/m 4 resulterende) (groeps)dynamiek binnen de RvT en tussen de RvT en het CvB.

Genoemde kernpunten zijn in onderling overleg tussen de leden van de RvT uitgediept en de resultaten daarvan zijn vervolgens besproken met het CvB. Controle en verantwoording zijn op orde, en het toezicht richt zich meer op de toekomst. De dialoog concentreert zich sterker op de vraag wat te doen om de doelen te bereiken. Al met al is de RvT tevreden over de samenwerking onderling, en de samenwerking tussen de RvT en het CvB. De RvT heeft alle vertrouwen in een goede voortzetting van de samenwerking onderling, en tussen de RvT en het CvB.

3. FEITEN

3.1. De vergadering van de RvT

De vergaderingen zijn in 2022 belegd en gehouden conform de bepalingen daarover in de statuten en het reglement van de RvT. Het vergaderschema van de RvT in 2022 was; 14 februari, 19 april, 21 juni, 12 oktober en 7 december.

Vergaderingen van de commissies van de RvT

Het vergaderschema van de commissies:

- Auditcommissie: 6 april, 1 juni, 10 oktober en 23 november 2022.
- Commissie Onderwijskwaliteit en HRM: 27 januari, 31 maart, 19 mei, 29 september en 24 november 2022.
- Remuneratiecommissie: 26 januari en 9 oktober 2022.

Hieronder is een kort verslag opgenomen van specifieke onderwerpen die, onder voorbehoud van de verplichte onderwerpen zoals hiervoor benoemd, in de commissies zijn besproken.

3.1.1. Auditcommissie

In de vergaderingen van de auditcommissie zijn naast de reguliere besprekingspunten zoals staat van baten en lasten uit de MARAP, begroting, jaarrekening, bestuursverslag en accountantsverslag in 2022 de volgende belangrijke onderwerpen besproken:

- Het opstellen van meerjaren investeringsplannen en in het proces opnemen van vaste inkoopmomenten (achtergrond: meer gelijkmatige investeringen over de jaren, meer nadrukkelijk stilstaan welke investeringen, betere inkooppositie (door clustering)).
- Omzetting van de rechtsvorm en statuten van Stichting BreedSaam. Daarbij aandacht voor de mogelijke risico's die dat voor Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda geeft.
- Aanpassing presentatie cijfers en toelichting in MARAP. Ontwikkeld naar een toelichting die meer inzicht geeft in de oorzaken en mogelijke gevolgen van afwijkingen tussen begroting en realisatie. (achtergrond: op deze wijze van rapporteren is vanuit de RvT een betere bespreking en sturing mogelijk)
- Kaderbrief begroting 2023 (achtergrond: herijking uitgangspunten voor begroting)
- (Bovenmatig) eigen vermogen/ rekentools (achtergrond: het aanhouden van (bovenmatige) reserves die (mogelijk) ten koste gaat van investeringen in onderwijs).
- Aandacht voor de rechtmatige en doelmatige bestedingen van subsidies zoals de NPO-gelden.
- Bespreking van de impact van de tijdelijke uitval van financieel medewerker van het bestuurskantoor en de goede wijze waarop dit zowel binnen het bestuurskantoor als door de ondersteuning vanuit het onderwijsbureau is opgepakt.
- De impact van de gevolgen van Corona op de bedrijfsvoering.
- Opvolging van de aandachtspunten uit het accountantsverslag 2021, zowel vanuit de controle als ten aanzien actuele ontwikkelingen.
- Interne Risicobeheersings- en controle systemen van Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda.
- Financiële impact van de fusie met Stichting LeerSaam.

3.1.2. Commissie Onderwijskwaliteit en HRM

De commissie ziet toe op de kwaliteit van het onderwijs en HRM en de doelmatigheid van de besteding van de middelen gerelateerd aan waar Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda voor staat: gewoon goed onderwijs. Om te borgen dat relevante informatie en onderwerpen op het juiste moment op tafel komen, werkt de commissie aan de hand van een jaarkalender. Het Strategisch Beleids Plan 2021-2025 en de daaraan gekoppelde doelen vormen de basis voor de agenda van de commissie. Verder staan de voor de commissie relevante onderwerpen uit de MARAP op de agenda en de actualiteiten.

De commissie komt 5 keer per jaar bijeen voorafgaand aan de RvT vergadering.

Om binding te houden met wat er op de scholen gebeurt, vergadert de commissie op de locatie van een van de scholen. Voorafgaand aan de vergadering houdt de directeur van de school een presentatie van zijn of haar school, waarbij de school stuurt op onderwijskwaliteit centraal staat. Onderstaand een overzicht van de belangrijkste onderwerpen die in 2022 op de agenda staan.

- De kwaliteit van het onderwijs wordt voor een groot deel bepaald door de kwaliteit en beschikbaarheid van de leerkrachten. In het kader van het arbeidsmarkt tekort en om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te versterken is er in 2022 extra geïnvesteerd in HRM: middelen zijn o.a. besteed aan de introductie van instrumenten ter bevordering van de interne mobiliteit- en loopbaanperspectieven, terugdringen en preventie van ziekteverzuim. Ook aan de uitvoering en opvolging van de tevredenheidsmeting bij ouders, leerkrachten en kinderen en er zijn extra inspanningen geleverd.
- De gevolgen van Corona: In 2022 heeft Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda alles op alles gezet om het onderwijs te continueren tijdens de Corona periode. Dit is naar omstandigheden goed gegaan. Het beperken van de gevolgen voor de onderwijsresultaten en borgen van het welzijn van de leerlingen heeft structureel op de agenda gestaan van de commissie.
- De NPO gelden en het effect voor de langere termijn: het CvB heeft zorgvuldige afwegingen gemaakt bij de inzet van deze middelen, er zijn duidelijke kaders gesteld en tegelijkertijd bleef er ruimte om op schoolniveau eigen invulling te geven aan de te besteden middelen.
- De bijdrage van de fusie aan de kwaliteit van het onderwijs werd een belangrijk onderwerp van gesprek in de 2e helft van 2022. Specifiek hoe vanuit de verschillende kwaliteitsmetingen te komen tot een integraal kwaliteitssysteem. En het bespreken van de adviezen van de fusie werkgroep HRM
- De profilering van Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda en het anticiperen op kansen voor nieuwe scholen in het kader van het versterken van het openbaar onderwijs in Breda e.o. heeft met enige regelmaat op de agenda gestaan.
- Tot slot is aandacht uitgegaan naar inclusiever onderwijs en passend onderwijs, de plaats van burgerschap in het onderwijs, leiderschap en cultuur in de te vormen fusieorganisatie. Ook is het functioneren van de commissie geëvalueerd.

3.1.3. Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie vertegenwoordigt de RvT als werkgever van het CvB. De RvT hecht veel waarde aan persoonlijke aandacht. Naast informele gesprekken over hoe het gaat met het CvB c.q. de bestuurder en tussen de bestuurder en de RvT, heeft de remuneratiecommissie 2 keer per jaar een gesprek met het CvB over het functioneren, de samenwerking met de RvT en eventuele behoefte aan ondersteuning van het CvB. Aan het eind van het schooljaar heeft een formeel beoordelingsgesprek plaatsgevonden aan de hand van een zelfevaluatie van het CvB en 360 graden feedback. De resultaten van het afgelopen schooljaar en de invloed van het functioneren van het CvB op deze resultaten en het team is beoordeeld. De arbeidsvoorwaarden zijn naar aanleiding van het beoordelingsgesprek aangepast in lijn met de nieuwe CAO bestuurders funderend onderwijs Tegelijkertijd zijn er resultaat en functioneringsafspraken gemaakt voor het nieuwe schooljaar.

3.2. **Besluitvorming/ goedkeuring**

De besluitvorming in de RvT-vergaderingen kon altijd plaatsvinden op basis van consensus.

3.3. **RvT/ directieoverleg openbaar primair onderwijs**

In 2022 heeft de RvT het directieoverleg openbaar primair onderwijs overleg op 22 februari bijgewoond.

3.4 RvT/ schoolvisites/ bijeenkomsten

De RvT heeft van de onder de Stichting Markant Onderwijs ressorterende scholen dit jaar bezoeken gebracht en gesproken met de directeuren van twee scholen: OBS De Toermalijn en BS Het Noorderlicht.

3.5 RvT/ Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

De RvT heeft op 1 juni 2022 en 12 december 2022 een deel van de vergadering van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad digitaal bijgewoond.

3.6 RvT/ BreedSaam

De RvT heeft in 2022 geen bijeenkomst met BreedSaam bijgewoond.

3.7 RvT/LeerSaam

De RvT is in 2022 direct betrokken bij de onderzoeken of er een mogelijkheid is tot verdere samenwerking tussen de Stichting Markant Onderwijs en de Stichting LeerSaam. De Stichting LeerSaam heeft het initiatief genomen om naar mogelijkheden te zoeken. De Stichting LeerSaam bestaat uit drie scholen in Etten-Leur, die gericht zijn op het primair openbaar onderwijs. De mogelijke samenwerking werd en wordt geleid door beide Colleges van Bestuur en een externe partij, die het proces ondersteunt. Beide Raden van Toezicht volgden in 2022 de oriënterende gesprekken in het algemeen en op deelterreinen, zoals financiën en kwaliteit van onderwijs en HR. Er is een Fusie-effectrapportage (FER) opgesteld. Op basis van de uitkomsten van deze rapportage hebben beide Raden van Toezicht besloten in te stemmen met een fusie tussen de Stichting Markant Onderwijs en de Stichting LeerSaam. Vanaf 1 januari 2023 is hierdoor de nieuwe Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam actief.

3.8 (Neven)functies van de leden van de RvT

J.A.H. (Jan) van Dijk	
Stichting Vrije School Breda	Voorzitter RvT
Bress (Bredase Studenten Sport Stichting)	Voorzitter
Scheidsrechtersopleidingen K.N.H.B.	Bestuurslid
Stichting 't Groene Fortuyn	Voorzitter
Rabobank Ledenraad in Breda e.o.	Lid
Drs. J.H. (Hans) Mulder	
Stichting Vrije School Breda	Lid RvT
Archipel Scholen Walcheren	Vvz RvT
Woonkwartier Zevenbergen	Vz RvC
Rekenkamer gemeente Veere	Vz
Rekenkamer gemeente Tilburg	Lid
S.C.M. (Suzanne) Josephi	
Stichting Vrije School Breda	Lid RvT
Kalisto Basisonderwijs	Lid RvT
Drs. R.G. (Rachel) de Kort RA	
Stichting Vrije School Breda	Lid RvT
Mr. M.E. (Mark) Pijning	
Stichting Vrije School Breda	Lid RvT

3.9 **Het rooster van aftreden**

Het rooster luidt als volgt:

Naam	Voorgedragen door	Datum aantreden	Datum afloop 1 ^e termijn	Datum afloop 2 ^e termijn
J.A.H. van Dijk	Oudergeleding gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	1 januari 2015	1 januari 2019	1 januari 2023
Mr. M.E. Pijning	Gehele gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	1 juni 2017 1 juni 2021	1 juni 2021 1 juni 2025	
Drs. R.G. de Kort	RvT	1 juli 2017 1 juli 2021	1 juli 2021 1 juli 2025	
S.C.M. Josephi	RvT	1 januari 2019	1 januari 2023	
Drs. J.H. Mulder	Oudergeleding gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	1 september 2021	1 september 2025	

3.10 **Initiatieven gebaseerd op de regeling voor klokkenluiders**

In 2022 zijn er geen meldingen geweest.

Breda, april 2023.

Mark Pijning, Voorzitter RvT
Hans Mulder, Vicevoorzitter RvT

Financiële positie 2022

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balansen.

Vergelijkend balansoverzicht

	31-12 2022		31-12 2021	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Activa				
Immateriële vaste activa	2	0,0%	5	0,1%
Materiële vaste activa	2.381	38,6%	2.253	44,5%
Vorderingen	266	4,3%	884	17,5%
Liquide middelen	3.516	57,1%	1.921	37,9%
	<u>6.165</u>	<u>100,0%</u>	<u>5.063</u>	<u>100,0%</u>
Passiva				
Eigen vermogen	3.787	61,4%	3.509	69,3%
Voorzieningen	339	5,5%	160	3,2%
Kortlopende schulden	2.039	33,1%	1.394	27,5%
	<u>6.165</u>	<u>100,0%</u>	<u>5.063</u>	<u>100,0%</u>

Resultaat

Het geconsolideerde resultaat over 2022 bedraagt € 278.317 tegenover € 561.929 over 2021. De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2022 x € 1.000	Begroting 2022 x € 1.000	Realisatie 2021 x € 1.000
Baten			
(Rijks)bijdragen Ministerie van OCW	17.598	16.128	15.888
Overige overheidsbijdragen	182	157	183
Overige baten	397	332	409
Totaal baten	18.177	16.617	16.480
Lasten			
Personele lasten	15.168	13.256	13.427
Afschrijvingslasten	406	394	388
Overige materiële lasten	2.315	2.623	2.092
Totaal lasten	17.889	16.273	15.907
Saldo baten en lasten	288	344	573
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	-10	-6	-12
Resultaat baten en lasten	278	338	561

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de geconsolideerde stichting worden beoordeeld en gemeten. De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>	<u>Streef- waarden</u>
Liquiditeit <i>(vlottende activa/kortlopende schulden)</i>	1,85	2,01	1,50
Solvabiliteit 1 <i>(eigen vermogen (excl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	61,42	69,29	50,00
Solvabiliteit 2 <i>(eigen vermogen (incl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	66,93	72,45	
Rentabiliteit <i>(saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten * 100%)</i>	1,53	3,41	> 0,0
Weerstandvermogen <i>(eigen vermogen / totale baten) * 100%</i>	20,83	21,29	> 11,0
Personele lasten / totale lasten	84,79	84,41	
Materiële lasten / totale lasten	15,21	15,59	
Kapitalisatiefactor <i>(balanstotaal -/- bw geb&terr) / (totaal baten + fin.baten) * 100%</i>	31,85	28,95	< 35,0
Huisvestingsratio <i>(huisvestingslasten inclusief afschrijving gebouwen&terreinen) / totale lasten</i>	5,72	6,38	

B GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

B1 Grondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Stichting Markant Onderwijs is het bevoegd gezag van obs De Klokkebei, obs De Tweesprong, bs Het Noorderlicht, obs De Springplank, obs De Wildert, Montessori + Breda (met dislocatie Montessori + Prinsenbeek) en obs De Toermalijn en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de regio Breda.

Stichting Vrije School Breda is het bevoegd gezag van de Rudolf Steinerschool en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de regio Breda.

1.2 Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijffnummer handelsregister

Stichting Markant Onderwijs is feitelijk gevestigd op Heerbaan 250, 4817 NL te Breda en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 20151892.

Stichting Vrije School Breda is feitelijk ook gevestigd op Heerbaan 250, 4817 NL te Breda en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41102088.

1.3 Groepsverhoudingen

Stichting Markant Onderwijs vormt samen met Stichting Vrije School Breda een personele unie.

1.4 Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van beide stichtingen zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

1.5 Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Stichting Markant Onderwijs samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd.

De in de consolidatie begrepen stichtingen zijn:

- Stichting Markant Onderwijs (100%)
- Stichting Vrije School Breda (100%)

1.6 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.7 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

2.3 Financiële instrumenten

Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

3.2 Materiële vaste activa

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

3.3 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

3.4 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.5 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.6 Eigen vermogen

3.6.1 Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

3.6.2 Overige bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves verzuim/ERD, BAPO en NPO worden in de toelichting op de balans nader toegelicht.

3.7 Voorzieningen

3.7.1 Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

3.7.2 Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Per 31 december 2022 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,9%.

3.7.3 Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties ad 0% (2021: 0%) als disconteringsvoet

3.7.4 Voorziening loondoorbetaling bij ziekte

De voorziening vanwege loondoorbetaling bij ziekte wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. In deze voorziening zijn tevens begrepen eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. De voorziening loondoorbetaling bij ziekte wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het

3.7.5 Voorziening spaarverlof

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van spaarverlof is een voorziening gevormd. Deze voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen. Betaalde bedragen inzake spaarverlof worden ten laste van deze voorziening gebracht.

3.7.6 Duurzame inzetbaarheid

In de CAO 2016 – 2017 is een persoonlijk budget opgenomen van 40 uur (PO) voor elke medewerker en een aanvullend budget van 130 uur (PO) voor medewerkers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Het bevoegd gezag heeft een inschatting gemaakt in hoeverre gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Voor deze inschatting is een voorziening opgenomen, welke is gevormd tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen.

3.7.7 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

4.2 Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

4.3 Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.4. Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.5 Personeelsbeloningen

4.5.1 Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

4.5.2 Pensioenen

Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda hebben alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

4.6 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden zowel bij Stichting Markant Onderwijs als ook bij Stichting Vrije School Breda vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

4.7 Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1 Marktrisico

5.1.2 Rente- en kasstroomrisico

Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda lopen renterisico over de rentedragende vorderingen (waaronder liquide middelen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken lopen Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden lopen Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

Verder is het treasurystatuut bepalend.

B2 Geconsolideerde balans per 31 december 2022
na resultaatbestemming

Activa	2022		2021	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa				
Immateriële vaste activa		2.156		4.559
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	376.188		291.825	
Inventaris en apparatuur	1.844.824		1.756.682	
Leermiddelen	159.963		204.877	
		2.380.975		2.253.384
Vlottende activa				
Vorderingen				
Ministerie van OCW	615		671.450	
Overige vorderingen en overlopende activa	265.315		212.574	
		265.930		884.024
Liquide middelen				
Kas	1.619		1.800	
Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	539.606		679.558	
Spaarrekeningen	2.975.000		1.240.000	
		3.516.225		1.921.358
TOTAAL ACTIVA		6.165.286		5.063.325

Passiva	2022		2021	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	3.125.285		3.176.582	
Bestemmingsreserves (publiek en privaat)	661.594		331.980	
		3.786.879		3.508.562
Voorzeningen				
Personele voorzieningen	339.451		159.813	
		339.451		159.813
Kortlopende schulden				
Crediteuren	313.294		129.606	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	656.885		501.188	
Schulden terzake van pensioenen	187.709		179.134	
Overige kortlopende schulden	2.408		4.204	
Overige overlopende passiva	878.660		580.818	
		2.038.956		1.394.950
TOTAAL PASSIVA		6.165.286		5.063.325

B3 Geconsolideerde staat van Baten en Lasten 2022

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Baten			
(Rijks)bijdragen Ministerie van OCW	17.597.937	16.127.745	15.887.965
Overige overheidsbijdragen	181.948	157.068	182.613
Overige baten	396.918	331.823	409.328
Totaal baten	18.176.803	16.616.636	16.479.906
Lasten			
Personele lasten	15.168.226	13.255.803	13.426.830
Afschrijvingslasten	406.016	393.555	387.983
Huisvestingslasten	1.004.919	1.048.000	997.820
Overige lasten	618.668	967.596	485.795
Leermiddelen	691.155	607.100	608.046
Totaal lasten	17.888.984	16.272.054	15.906.474
Saldo baten en lasten	287.819	344.582	573.432
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	-	-	10
Financiële lasten	9.502	5.925	11.513
Totaal financiële baten en lasten	-9.502	-5.925	-11.503
Resultaat baten en lasten	278.317	338.657	561.929

B4 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2022

	2022		2021	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		287.819		573.432
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	406.016		387.982	
Mutaties voorzieningen	179.638		-7.265	
		585.654		380.717
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	618.094		123.241	
- Kortlopende schulden	644.006		-330.950	
		1.262.100		-207.709
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		2.135.573		746.440
Ontvangen interest	-		10	
Betaalde interest	-9.502		-11.513	
		-9.502		-11.503
Kasstroom uit operationele activiteiten		2.126.071		734.937
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-559.695		-378.099	
Subsidie investeringen in materiële vaste activa	25.000		33.000	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	3.491		-	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-531.204		-345.099
Mutatie liquide middelen		1.594.867		389.838
Beginstand liquide middelen	1.921.358		1.531.520	
Mutatie liquide middelen	1.594.867		389.838	
Eindstand liquide middelen		3.516.225		1.921.358

B5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2022

Activa

Vaste activa

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
1.1 Immateriële vaste activa		
Immateriële vaste activa	2.156	4.559
	<u>2.156</u>	<u>4.559</u>
	<u>Immateriële vaste activa</u>	
<i>Boekwaarde</i> <i>31-12-2021</i>	€	
Aanschafwaarde	12.013	
Cumulatieve afschrijvingen	-7.454	
	<u>4.559</u>	
<i>Mutaties</i>		
Investeringen	-	
Afschrijvingen	-2.403	
	<u>-2.403</u>	
<i>Boekwaarde</i> <i>31-12-2022</i>	€	
Aanschafwaarde	12.013	
Cumulatieve afschrijvingen	-9.857	
	<u>2.156</u>	
<i>Afschrijvingstermijn:</i>	5 jaar	
	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
1.2 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	376.188	291.825
Inventaris en apparatuur	1.844.824	1.756.682
Leermiddelen	159.963	204.877
	<u>2.380.975</u>	<u>2.253.384</u>

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Leermiddelen	Totaal
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2021	€	€	€	€
Aanschafwaarde	388.339	3.658.626	649.049	4.696.014
Cumulatieve afschrijvingen	-96.514	-1.901.944	-444.172	-2.442.630
	<u>291.825</u>	<u>1.756.682</u>	<u>204.877</u>	<u>2.253.384</u>

Mutaties

Investerings	126.940	429.428	3.327	559.695
Afschrijvingen	-17.577	-337.795	-48.241	-403.613
Subsidie investering OKV	-25.000	-	-	-25.000
Desinvesteringen	-	-4.365	-	-4.365
Afschrijvingen desinvesteringen	-	874	-	874
	<u>84.363</u>	<u>88.142</u>	<u>-44.914</u>	<u>127.591</u>

Boekwaarde 31-12-2022

Aanschafwaarde	490.279	4.083.689	652.376	5.226.344
Cumulatieve afschrijvingen	-114.091	-2.238.865	-492.413	-2.845.369
	<u>376.188</u>	<u>1.844.824</u>	<u>159.963</u>	<u>2.380.975</u>

Afschrijvingstermijn:

Gebouwen en terreinen	10-40 jaar
Inventaris en apparatuur	4-20 jaar
Leermiddelen	5-8 jaar

Vlottende activa

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
1.5 Vorderingen		
Ministerie van OCW	615	671.450
<i>Overige vorderingen</i>		
Snappet borg	18.900	24.750
Waarborgsom Cosunpark	6.751	6.751
Samenwerkingsverband	-	45.643
Vordering verbonden partijen (RSV Breda)	101.237	-
Overige vorderingen	38.365	20.160
<i>Totaal overige vorderingen</i>	<u>165.253</u>	<u>97.304</u>

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
<i>Overige overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	43	6.445
Overige overlopende activa	100.019	108.825
<i>Totaal overlopende activa</i>	<u>100.062</u>	<u>115.270</u>
Totaal vorderingen	<u><u>265.930</u></u>	<u><u>884.024</u></u>

De vordering op Stichting Snappet heeft betrekking op de betaalde borg en heeft een looptijd langer dan 1 jaar.
De waarborgsom Cosunpark zou terugbetaald moeten worden zodra de verhuizing volledig afgehandeld is.

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
1.7 Liquide middelen		
Kas	1.619	1.800
Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	539.606	679.558
Spaarrekeningen	2.975.000	1.240.000
	<u><u>3.516.225</u></u>	<u><u>1.921.358</u></u>

Passiva

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	3.125.285	3.176.582
Bestemmingsreserves	661.594	331.980
Totaal eigen vermogen	<u><u>3.786.879</u></u>	<u><u>3.508.562</u></u>

Verloopoverzicht huidig verslagjaar

	Saldo 31-12-2021	Resultaat 2022	Saldo 31-12-2022
	€	€	€
Algemene reserve	3.176.582	-51.297	3.125.285
Bestemmingsreserves publiek			
Bestemmingsreserve verzuim/ERD	100.000	-100.000	-
Bestemmingsreserve BAPO	158.942	-158.942	-
Bestemmingsreserve NPO	73.038	588.556	661.594
Totaal bestemmingsreserves	<u>331.980</u>	<u>329.614</u>	<u>661.594</u>
	<u><u>3.508.562</u></u>	<u><u>278.317</u></u>	<u><u>3.786.879</u></u>

Het eigen vermogen wordt in de toelichting op de balans in de enkelvoudige jaarrekening nader toegelicht.

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
2.2 Voorzieningen		
Personele voorzieningen	339.451	159.813
	<u>339.451</u>	<u>159.813</u>

	Saldo 31-12-2021	Dotatie 2022	Onttrekking 2022	Vrijval 2022	Saldo 31-12-2022
	€	€	€	€	€
Personele voorzieningen					
Voorziening jubilea	130.437	29.091	-10.826	-	148.702
Voorziening spaarverlof	29.376	-	-	-	29.376
Voorziening duurzame inzetbaarheid	-	10.666	-	-	10.666
Voorziening langdurig zieken	-	150.707	-	-	150.707
Totaal voorzieningen	<u>159.813</u>	<u>190.464</u>	<u>-10.826</u>	<u>-</u>	<u>339.451</u>

	Kortlopend deel < 1 jaar	Middenlang deel 1 - 5 jaar	Langlopende deel > 5 jaar	Totaal
Personele voorzieningen				
Voorziening jubilea	8.711	57.803	82.188	148.702
Voorziening spaarverlof	29.376	-	-	29.376
Voorziening duurzame inzetbaarheid	-	10.666	-	10.666
Voorziening langdurig zieken	58.431	92.276	-	150.707
Totaal voorzieningen	<u>96.518</u>	<u>160.745</u>	<u>82.188</u>	<u>339.451</u>

Voorziening jubilea

De voorziening voor jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken voor de komende tien jaren. Gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarige diensttijd 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd 100% gratificatie
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekening houdend met een blijfkans.

Voorziening spaarverlof

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van spaarverlof is een voorziening gevormd. De voorziening is opgebouwd om de kosten van de vervangers te betalen wanneer personeelsleden het gespaarde verlof opnemen. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen. Betaalde bedragen inzake spaarverlof worden ten laste van deze voorziening gebracht. Ultimo 2022 had het spaarverlof nog betrekking op 1 personeelslid.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

In 2022 is een voorziening duurzame inzetbaarheid gevormd. Hierin zijn de gespaarde uren voor drie medewerkers opgenomen. De uren worden in latere jaren opgenomen

Voorziening langdurig zieken

In 2022 is een voorziening langdurig zieken gevormd. Ultimo het verslagjaar is een inventarisatie gemaakt van de geheel of gedeeltelijk zieke medewerkers. Op basis van de herstelverwachting zijn de toekomstige kosten van de verplichte loondoorbetaling van de eerste twee ziektejaren hierin voorzien.

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
2.4 Kortlopende schulden		
Crediteuren	313.294	129.606
Belastingen en premies sociale verzekeringen	656.885	501.188
Schulden terzake van pensioenen	187.709	179.134
Overige kortlopende schulden	2.408	4.204
Overlopende passiva	878.660	580.818
	<u>2.038.956</u>	<u>1.394.950</u>
<i>Specificatie overige kortlopende schulden</i>		
Netto salaris	2.408	2.953
Nog te betalen levensloop	-	1.251
	<u>2.408</u>	<u>4.204</u>
<i>Specificatie overlopende passiva</i>		
Ministerie van OCW / zij-instroom	199.671	21.242
Vakantiegeld reservering	488.191	437.080
Bindingstoelage reservering	51.565	-
Crediteuren transitoria	72.870	4.900
Te betalen accountantskosten	13.997	11.761
Vooruitontvangen OKV gelden	45.019	70.019
Overige overlopende passiva	7.347	35.816
	<u>878.660</u>	<u>580.818</u>

Model G: verantwoording subsidies OCW

Bestuur: 41869 en 59984

Brinnr: cumulatief

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidie zij-instroom 21PP	1102917-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 23PD	1102893-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 24BE	1102928-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 06OZ	1180574-1	21-9-2021	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 23PD	1308567-1	20-12-2022	Onderhanden
Subsidie verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-2562	11-11-2022	Onderhanden
Subsidie Studieverlof	1074316	22-8-2022	Onderhanden

Gebeurtenissen na balansdatum

Per 01-01-2023 is Stichting LeerSaam gefuseerd met Stichting Markant Onderwijs. Vanaf die datum gaan zij samen verder onder de naam Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

B6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Met ProActive Software Nederland BV is m.i.v. 18 juni 2018 een licentieovereenkomst aangegaan voor onbepaalde tijd. De opzegtermijn bedraagt 3 maanden.

Met TIG The Implementation Group is m.i.v. 18 juni 2018 een licentie overeenkomst aangegaan voor ontwikkelde software per kalenderjaar, met stilzwijgende verlenging en een opzegtermijn van 3 maanden. De maandlast voor beide programma's is in totaal € 4.011.

Per 1 juli 2022 is een overeenkomst aangegaan met de heren J.P.F. Baneke en M.J.M. Huijsmans voor het gebouw aan de Heerbaan voor een periode van 10 jaar. In het gebouw zijn vijf schoolbesturen, Breedsaam en Building Breda gehuisvest. Zij dragen gezamenlijk de kosten. Het huurbedrag was per 31 december nog niet bekend.

Met Stoffels Bleijenberg is voor de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2031 een overeenkomst aangegaan voor het schoonmaak van de schoolgebouwen. De maandlast bedraagt € 19.982,12 per maand en is in 2021 tot stand gekomen na een aanbestedingsprocedure. Per 1 januari 2023 is na een fusie de naam gewijzigd in VebeGo Cleaning Services

Met de gemeente Breda is een overeenkomst tot in gebruikgeving van ruimten voor onderwijs in basisschool het Noorderlicht, Cornelis Florisstraat 25 te Breda aangegaan. De jaarlijkse bruikleenvergoeding is gelijk aan een deel van de ontvangen groepsafhankelijke vergoeding van het ministerie. Bij aanvang in 2013 was dit een bedrag van € 10.360. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Beëindiging vindt plaats na ondertekening van een verklaring door beide partijen.

Met de gemeente Breda is een overeenkomst tot in gebruikgeving van ruimten voor onderwijs in de Brede School de Mandt, Kriekenstraat 43 te Teteringen aangegaan. De jaarlijkse bruikleenvergoeding is gelijk aan een deel van de ontvangen groepsafhankelijke vergoeding van het ministerie. Bij aanvang in 2013 was dit een bedrag van € 7.130. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Beëindiging vindt plaats na ondertekening van een verklaring door beide partijen.

Met Kober Beheer BV is een huurovereenkomst aangegaan met betrekking tot het in het pand gelegen aan Straatweide 30 te Prinsenbeek gevestigde kinderdagverblijf, peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang. De ingangsdatum van de overeenkomst was 1 juli 2010 en is voor de duur van 10 jaar aangegaan. De overeenkomst wordt telkens met 5 jaar verlengd en heeft een opzegtermijn van 6 maanden. Deze is vanaf 2020 verlengd geworden. Ieder jaar wordt er opnieuw bekeken hoeveel lokalen daadwerkelijk nodig zijn. Stichting Markant-LeerSaam Onderwijsgroep is hierbij de verhurende partij.

Vordering ministerie

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetwijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 750.905. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

Tegen dit besluit van de minister is bezwaar en beroep aangetekend. De uitkomst hiervan is nog niet bekend.

B7 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2022

Baten

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
3.1 (Rijks)bijdragen Ministerie van OCW			
Rijksbijdrage lumpsum	10.110.744	9.573.397	9.736.100
Rijksbijdragen MI	1.798.722	1.716.442	1.765.704
Rijksbijdragen P&A-beleid	2.619.151	2.270.885	2.141.933
Rijksbijdragen NPO	2.015.814	1.688.438	882.560
Overige subsidies Ministerie van OCW	346.624	213.416	662.590
Rijksbijdragen SWV	706.882	665.167	699.078
Totaal (Rijks)bijdrage Ministerie van OCW	<u>17.597.937</u>	<u>16.127.745</u>	<u>15.887.965</u>

Het verschil tussen de begroting en de realisatie wordt veroorzaakt door de indexering die OCW met terugwerkende kracht heeft berekend. Bij het opmaken van de begroting 2022 was deze indexering nog niet bekend.

In 2022 zijn extra NPO gelden ontvangen die niet begroot waren.

De overige subsidies OCW bestaan uit de subsidie zij-instroom en professionalisering + begeleiding starters en schoolleiders.

3.2 Overige overheidsbijdragen

Gemeentelijke vergoeding personeel	163.581	133.062	152.078
Gemeentelijke vergoeding materieel	18.367	24.006	30.535
Totaal overige overheidsbijdragen	<u>181.948</u>	<u>157.068</u>	<u>182.613</u>

3.5 Overige baten

Verhuur onroerende zaken	135.197	126.400	124.831
Detachering personeel	107.537	96.473	140.602
Ouderbijdragen	93.904	70.000	79.582
Overige vergoedingen personeel	-	-	3.543
Sponsoring/buitenschoolse activiteiten	20.492	-	-
Overige	39.788	38.950	60.770
Totaal overige baten	<u>396.918</u>	<u>331.823</u>	<u>409.328</u>

Lasten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	14.123.797	12.352.378	12.730.201
Dotatie/vrijval voorziening jubilea	29.091	20.000	14.139
Dotatie overige personele voorzieningen	161.373		
Personeel niet in loondienst	508.052	407.000	341.360
Nascholing	172.919	173.000	229.601
Reis- en verblijfskosten	130.303	126.025	129.837
Kosten arbodienst	44.070	34.000	24.573
Overige	174.147	143.400	160.394
	<u>15.343.752</u>	<u>13.255.803</u>	<u>13.630.105</u>
Uitkeringen VF (-/-)	-10.502	-	-51.701
Overige uitkeringen (-/-)	-165.024	-	-151.574
Totaal personele lasten	<u><u>15.168.226</u></u>	<u><u>13.255.803</u></u>	<u><u>13.426.830</u></u>

Specificatie Lonen en salarissen

Salariskosten	10.788.228	12.352.378	9.457.553
Sociale lasten	1.602.322	-	1.371.318
Premies Participatiefonds	132.975	-	283.018
Premies Vervangingsfonds	4.453	-	50.203
Pensioenlasten	1.636.045	-	1.568.109
	<u>14.164.023</u>	<u>12.352.378</u>	<u>12.730.201</u>
Doorbelaste salariskosten	-40.226	-	-
	<u><u>14.123.797</u></u>	<u><u>12.352.378</u></u>	<u><u>12.730.201</u></u>

De toename in de salariskosten wordt o.a. veroorzaakt door een hoger aantal FTE's en CAO-afspraken.

<i>Aantal FTE's</i>	FTE's 2022	FTE's 2021
OP	147,580	143,311
OOP	20,670	21,243
DIR	8,400	8,912
	<u><u>176,650</u></u>	<u><u>173,466</u></u>

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
4.2 Afschrijvingslasten			
Immateriële vaste activa	2.403	2.403	2.403
Gebouwen en terreinen	17.577	15.134	16.380
Inventaris en apparatuur	338.140	316.006	316.265
Leermiddelen	47.896	60.012	52.935
Totaal afschrijvingslasten	<u><u>406.016</u></u>	<u><u>393.555</u></u>	<u><u>387.983</u></u>

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
4.3 Huisvestingslasten			
Huur	49.677	49.450	48.256
Onderhoud	366.319	324.000	336.759
Energie en water	211.406	260.250	253.837
Schoonmaakkosten	331.606	316.900	309.463
Heffingen	34.044	45.000	41.509
Tuinonderhoud	6.066	14.350	3.628
Overige huisvestingslasten	5.801	38.050	4.368
Totaal huisvestingslasten	<u>1.004.919</u>	<u>1.048.000</u>	<u>997.820</u>

4.4 Overige instellingslasten

Administratie en beheer	259.237	184.000	175.787
Accountantskosten	27.995	24.000	23.522
Telefoon- en portokosten e.d.	9.783	13.051	9.226
Deskundigheidsadvies	42.617	11.000	3.883
Verzekeringen	11.466	10.995	11.378
Vergoeding bestuursleden/bestuurkosten	32.556	44.000	51.754
Abonnementen/documentatie	1.887	1.350	935
Contributies	48.244	47.800	38.579
Overige administratie- en beheerslasten	-3.548	4.353	6.285
Culturele vorming	61.228	40.300	30.310
Public relations en marketing	22.099	60.000	31.033
Sportdag/vieringen/reizen/excursies	39.442	34.050	31.604
GMR/MR/OR	8.123	9.847	6.109
Representatie overig/derden	3.139	13.450	6.315
Bestedingen tussenschoolse opvang	9.862	5.000	13.589
Bestedingen diverse buitenschools/ouderbijdrage	32.944	38.250	30.344
Uitgaven overige projecten	1.960	377.000	8.447
Overige instellingslasten	9.634	49.150	6.695
Totaal overige instellingslasten	<u>618.668</u>	<u>967.596</u>	<u>485.795</u>

Accountantshonoraria specificatie:

Controle van de jaarrekening	27.995	24.000	23.522
	<u>27.995</u>	<u>24.000</u>	<u>23.522</u>

4.4.2 Leermiddelen

Leermiddelen	332.327	258.900	264.254
Inventaris en apparatuur	358.828	348.200	343.792
Totaal leermiddelen	<u>691.155</u>	<u>607.100</u>	<u>608.046</u>

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
5. Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	-	-	10
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>10</u>
Financiële lasten			
Bankkosten/rentelasten	9.502	5.925	11.513
	<u>9.502</u>	<u>5.925</u>	<u>11.513</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-9.502</u></u>	<u><u>-5.925</u></u>	<u><u>-11.503</u></u>

WNT-verantwoording 2022 (geconsolideerd)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Markant Onderwijs /Stichting Vrije School Breda. Het voor deze stichting toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 151.591. Het totaal aantal complexiteitspunten voor de Stichting Markant Onderwijs is 7 en voor Stichting Vrije School Breda 4. Zie onderstaande berekening.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling, alsmede degenen die o.g.v. hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.*

Gegevens 2022	
Bedragen x € 1	J van Knijff
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	Bestuurder 01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) Markant	0,80
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) Vrije School	0,08
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding Markant	€ 95.400
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding Vrije School	€ 9.741
Beloningen betaalbaar op termijn Markant	€ 20.170
Beloningen betaalbaar op termijn Vrije School	€ 2.060
Subtotaal	€ 127.371

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum * € 133.400

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag N.v.t.

Bezoldiging € 127.371

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling N.v.t.

Gegevens 2021	
Bedragen x € 1	J van Knijff
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2021	Bestuurder 01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) Markant	0,91
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) Vrije School	0,09
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding Markant	€ 108.473
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding Vrije School	€ 11.076
Beloningen betaalbaar op termijn Markant	€ 19.904
Beloningen betaalbaar op termijn Vrije School	€ 2.033
Subtotaal	€ 141.486

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum € 146.684

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag N.v.t.

Bezoldiging € 141.486

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling N.v.t.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2022					
Bedragen x € 1	JA van Dijk	SCM Josephi	RG de Kort	ME Pijning	JH Mulder
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging Markant	€ 9.249	€ 6.166	€ 6.166	€ 6.166	€ 6.488
Bezoldiging Vrije School	€ 944	€ 630	€ 630	€ 630	€ 663
Bezoldiging	€ 10.193	€ 6.796	€ 6.796	€ 6.796	€ 7.151
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum *	€ 22.739	€ 15.159	€ 15.159	€ 15.159	€ 15.159
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 10.193	€ 6.796	€ 6.796	€ 6.796	€ 7.151
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021					
Bedragen x € 1	JA van Dijk	SCM Josephi	RG de Kort	ME Pijning	JH Mulder
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/09-31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging Markant	€ 12.649	€ 8.368	€ 8.368	€ 8.368	€ 2.300
Bezoldiging Vrije School	€ 1.292	€ 854	€ 854	€ 854	€ 235
Bezoldiging	€ 13.941	€ 9.222	€ 9.222	€ 9.222	€ 2.535
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum *	€ 22.003	€ 15.243	€ 15.243	€ 15.243	€ 15.243
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 13.941	€ 9.222	€ 9.222	€ 9.222	€ 2.535
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

			Markant	Vrije School	
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten			4	2	
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten			2	1	
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren			1	1	
Totaal aantal complexiteitspunten			7	4	
Bezoldigingsklasse			C	A	
Bezoldigingsmaximum*			€ 154.000	€ 128.000	€ 151.591
* De kosten van de bestuurder en de Raad van Toezicht worden verdeeld over Markant en Vrije School naar rato van het aantal leerlingen op 01-10-2020.			91%	9%	
* Het Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum wordt berekend op basis van het gewogen gemiddelde van Markant en de Vrije School naar rato het aantal leerlingen op 01-10-2020.					

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij, meerderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *	Eigen verm. 31-12-2022	Resultaat 2022	Omzet 2022	Verklaring art.2: 403	Consolidatie ja/nee	Deelneming
Stichting Vrije School Breda **	Stichting	Breda	1	376.385	13.466	1.675.148	N	J	100%

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *
RSV Breda e.o. Primair Onderwijs Bredsaam	Stichting Vereniging	Oosterhout Breda	4 4

* Code activiteiten:

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overige

** personele unie

C Enkelvoudige jaarrekening

Stichting Markant Onderwijs

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de stichting worden beoordeeld en gemeten.
De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>	<u>Streef- waarden</u>
Liquiditeit <i>(vlottende activa/kortlopende schulden)</i>	1,83	1,87	1,50
Solvabiliteit 1 <i>(eigen vermogen (excl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	60,59	65,41	50,00
Solvabiliteit 2 <i>(eigen vermogen (incl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	66,51	68,88	
Rentabiliteit <i>(saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten * 100%)</i>	1,60	2,75	> 0,0
Weerstandvermogen <i>(eigen vermogen / totale baten) * 100%</i>	20,67	21,03	> 11,0
Personele lasten / totale lasten	85,06	83,98	
Materiële lasten / totale lasten	14,94	16,02	
Kapitalisatiefactor <i>(balanstotaal -/- bw geb&terr) / (totaal baten + fin.baten) * 100%</i>	32,36	34,54	< 35,0
Huisvestingsratio <i>(huisvestingslasten inclusief afschrijving gebouwen&terreinen) / totale lasten</i>	5,55	6,40	

Grondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening

Voor de grondslagen van de enkelvoudige jaarrekening verwijzen wij naar de grondslagen zoals die zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

Balans per 31 december 2022
na resultaatbestemming

Activa	2022		2021	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa				
Immateriële vaste activa		2.154		4.308
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	288.412		198.856	
Inventaris en apparatuur	1.742.553		1.667.871	
Leermiddelen	153.052		193.985	
		2.184.017		2.060.712
Vlottende activa				
Vorderingen				
Ministerie van OCW	615		608.616	
Vorderingen op groepsmaatschappijen	16.755		69.071	
Overige vorderingen en overlopende activa	257.005		210.144	
		274.375		887.831
Liquide middelen				
Kas	1.619		1.800	
Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	416.608		607.796	
Spaarrekeningen	2.750.000		1.000.000	
		3.168.227		1.609.596
TOTAAL ACTIVA		5.628.773		4.562.447

Passiva	2022		2021	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	2.748.900		2.813.663	
Bestemmingsreserves (publiek en privaat)	661.594		331.980	
		3.410.494		3.145.643
Vorzieningen				
Personele voorzieningen	333.035		155.967	
		333.035		155.967
Kortlopende schulden				
Crediteuren	300.004		108.459	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	596.387		457.498	
Schulden terzake van pensioenen	170.801		164.067	
Overige kortlopende schulden	1.179		4.204	
Overige overlopende passiva	816.873		526.609	
		1.885.244		1.260.837
TOTAAL PASSIVA		<u>5.628.773</u>		<u>4.562.447</u>

Staat van Baten en Lasten 2022

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Baten			
(Rijks)bijdragen Ministerie van OCW	16.001.315	14.636.851	14.424.963
Overige overheidsbijdragen	181.798	157.068	182.463
Overige baten	318.542	264.323	348.023
Totaal baten	<u>16.501.655</u>	<u>15.058.242</u>	<u>14.955.449</u>
Lasten			
Personele lasten	13.802.950	11.996.113	12.176.689
Afschrijvingslasten	379.893	368.416	363.712
Huisvestingslasten	889.262	929.700	883.932
Overige lasten	527.808	883.121	402.075
Leermiddelen	628.091	565.250	563.568
Totaal lasten	<u>16.228.004</u>	<u>14.742.600</u>	<u>14.389.976</u>
Saldo baten en lasten	<u>273.651</u>	<u>315.642</u>	<u>565.473</u>
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	-	-	10
Financiële lasten	8.800	5.375	10.806
Totaal financiële baten en lasten	<u>-8.800</u>	<u>-5.375</u>	<u>-10.796</u>
Resultaat baten en lasten	<u><u>264.851</u></u>	<u><u>310.267</u></u>	<u><u>554.677</u></u>

Kasstroomoverzicht 2022

	2022		2021	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		273.651		565.473
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	379.893		363.712	
Mutaties voorzieningen	177.068		-4.302	
		556.961		359.410
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	613.456		-4.212	
- Kortlopende schulden	624.407		-348.123	
		1.237.863		-352.335
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		2.068.475		572.548
Ontvangen interest	-		10	
Betaalde interest	-8.800		-10.806	
		-8.800		-10.796
Kasstroom uit operationele activiteiten		2.059.675		561.752
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiele vaste activa	-529.535		-327.325	
Subsidie investeringen in materiële vaste activa	25.000		33.000	
Desinvesteringen in materiele vaste activa	3.491			
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-501.044		-294.325
Mutatie liquide middelen		1.558.631		267.427
Beginstand liquide middelen	1.609.596		1.342.169	
Mutatie liquide middelen	1.558.631		267.427	
Eindstand liquide middelen		3.168.227		1.609.596

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2022

Activa

Vaste activa

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
1.1 Immateriële vaste activa		
Immateriële vaste activa	2.154	4.308
	<u>2.154</u>	<u>4.308</u>
	Immateriële vaste activa	
	€	
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2021		
Aanschafwaarde	10.770	
Cumulatieve afschrijvingen	-6.462	
	<u>4.308</u>	
<i>Mutaties</i>		
Investeringen	-	
Afschrijvingen	-2.154	
	<u>-2.154</u>	
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2022		
Aanschafwaarde	10.770	
Cumulatieve afschrijvingen	-8.616	
	<u>2.154</u>	
<i>Afschrijvingstermijn:</i> 5 jaar		
	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
1.2 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	288.412	198.856
Inventaris en apparatuur	1.742.553	1.667.871
Leermiddelen	153.052	193.985
	<u>2.184.017</u>	<u>2.060.712</u>

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Leermiddelen	Totaal
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2021	€	€	€	€
Aanschafwaarde	227.453	3.374.916	577.205	4.179.574
Cumulatieve afschrijvingen	-28.597	-1.707.045	-383.220	-2.118.862
	<u>198.856</u>	<u>1.667.871</u>	<u>193.985</u>	<u>2.060.712</u>

Mutaties

Investeringen	126.940	399.268	3.327	529.535
Afschrijvingen	-12.384	-321.095	-44.260	-377.739
Subsidie investering OKV	-25.000	-	-	-25.000
Desinvesteringen	-	-4.365	-	-4.365
Afschrijvingen desinvesteringen	-	874	-	874
	<u>89.556</u>	<u>74.682</u>	<u>-40.933</u>	<u>123.305</u>

Boekwaarde
31-12-2022

Aanschafwaarde	329.393	3.769.819	580.532	4.679.744
Cumulatieve afschrijvingen	-40.981	-2.027.266	-427.480	-2.495.727
	<u>288.412</u>	<u>1.742.553</u>	<u>153.052</u>	<u>2.184.017</u>

Afschrijvingstermijn:

Gebouwen en terreinen	20 jaar
Inventaris en apparatuur	4-20 jaar
Leermiddelen	8 jaar

Vlottende activa

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
1.5 Vorderingen		
Ministerie van OCW	615	608.616
Vorderingen op groepsmaatschappijen	16.755	69.071
<i>Overige vorderingen</i>		
Snappet borg	18.900	24.750
Waarborgsom Cosunpark	6.751	6.751
Samenwerkingsverband	-	45.643
Vordering verbonden partijen (RSV Breda)	101.237	-
Overige vorderingen	38.365	20.160
<i>Totaal overige vorderingen</i>	<u>165.253</u>	<u>97.304</u>

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
<i>Overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	43	4.015
Overige overlopende activa	91.709	108.825
	<u>91.752</u>	<u>112.840</u>
Totaal vorderingen	<u><u>274.375</u></u>	<u><u>887.831</u></u>

De vordering op Stichting Snappet heeft betrekking op de betaalde borg en heeft een looptijd langer dan 1 jaar. De waarborgsom Cosunpark zou terugbetaald moeten worden zodra de verhuizing volledig afgehandeld is.

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
1.7 Liquide middelen		
Kas	1.619	1.800
Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	416.608	607.796
Spaarrekeningen	2.750.000	1.000.000
	<u>3.168.227</u>	<u>1.609.596</u>

Passiva

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	2.748.900	2.813.663
Bestemmingsreserves	661.594	331.980
	<u>3.410.494</u>	<u>3.145.643</u>

Verloopoverzicht huidig verslagjaar

	Saldo 31-12-2021	Resultaat 2022	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	2.813.663	-64.763	2.748.900
Bestemmingsreserves publiek			
Bestemmingsreserve verzuim/ERD	100.000	-100.000	-
Bestemmingsreserve BAPO	158.942	-158.942	-
Bestemmingsreserve NPO	73.038	588.556	661.594
	<u>331.980</u>	<u>329.614</u>	<u>661.594</u>
Totaal bestemmingsreserves	<u><u>331.980</u></u>	<u><u>329.614</u></u>	<u><u>661.594</u></u>
	<u><u>3.145.643</u></u>	<u><u>264.851</u></u>	<u><u>3.410.494</u></u>

Bestemmingsreserve verzuim/ERD (voorheen bestemmingsreserve mobiliteit)

Deze bestemmingsreserve was gevormd op basis van het ondernemingsplan 2016-2020 met als doel om de kosten voortvloeiend uit verzuim, die i.v.m. ERD voor eigen rekening komen, te financieren. Met de vorming

van de voorziening langdurig zieken is de noodzaak voor deze reserve vervallen. Bij de resultaatbestemming 2022 is besloten de reserve op te heffen.

Bestemmingsreserve BAPO

De bestemmingsreserve BAPO betreft de vrijgevallen voorziening BAPO welke bestemd is om de kosten van niet opgenomen BAPO-rechten uit het verleden te betalen. Het betreft hier uitsluitend nog niet opgenomen BAPO-rechten uit de afgelopen jaren. Deze reserve is berekend volgens de bepalingen in de RJ 271, oftewel de contante waarde van de toekomstige verplichtingen. Bij de resultaatbestemming 2022 is besloten de reserve op te heffen.

Bestemmingsreserve NPO

De bestemmingsreserve NPO is gevormd voor de resterende gelden die per 31-12-2022 nog niet zijn uitgegeven in het kader van NPO.

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
2.2 Voorzieningen		
Personele voorzieningen	333.035	155.967
	<u>333.035</u>	<u>155.967</u>

	Saldo 31-12-2021	Dotatie 2022	Onttrekking 2022	Vrijval 2022	Saldo 31-12-2022
	€	€	€	€	€
Personele voorzieningen					
Voorziening jubilea	126.591	26.521	-10.826		142.286
Voorziening spaarverlof	29.376				29.376
Voorziening duurzame inzetbaarheid	-	10.666			10.666
Voorziening langdurig zieken	-	150.707			150.707
Totaal voorzieningen	<u>155.967</u>	<u>187.894</u>	<u>-10.826</u>	<u>-</u>	<u>333.035</u>

	Kortlopend deel < 1 jaar	Middenlang deel 1 - 5 jaar	Langlopende deel > 5 jaar	Totaal
Personele voorzieningen				
Voorziening jubilea	8.711	56.099	77.476	142.286
Voorziening spaarverlof	29.376	-	-	29.376
Voorziening duurzame inzetbaarheid	-	10.666	-	10.666
Voorziening langdurig zieken	58.431	92.276	-	150.707
Totaal voorzieningen	<u>96.518</u>	<u>159.041</u>	<u>77.476</u>	<u>333.035</u>

Voorziening jubilea

De voorziening voor jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken voor de komende tien jaren. Gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarige diensttijd 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd 100% gratificatie
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekening houdend met een blijfkans.

Voorziening spaarverlof

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van spaarverlof is een voorziening gevormd. De voorziening is opgebouwd om de kosten van de vervangers te betalen wanneer personeelsleden het gespaarde verlof opnemen. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen. Betaalde bedragen inzake spaarverlof worden ten laste van deze voorziening gebracht. Ultimo 2022 had het spaarverlof nog betrekking op 1 personeelslid.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

In 2022 is een voorziening duurzame inzetbaarheid gevormd. Hierin zijn de gespaarde uren voor drie medewerkers opgenomen. De uren worden in latere jaren opgenomen.

Voorziening langdurig zieken

In 2022 is een voorziening langdurig zieken gevormd. Ultimo het verslagjaar is een inventarisatie gemaakt van de geheel of gedeeltelijk zieke medewerkers. Op basis van de herstelverwachting zijn de toekomstige kosten van de verplichte loondoorbetaling van de eerste twee ziektejaren hierin voorzien.

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
2.4 Kortlopende schulden		
Crediteuren	300.004	108.459
Belastingen en premies sociale verzekeringen	596.387	457.498
Schulden terzake van pensioenen	170.801	164.067
Overige kortlopende schulden	1.179	4.204
Overlopende passiva	816.873	526.609
	<u>1.885.244</u>	<u>1.260.837</u>
	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
<i>Specificatie overige kortlopende schulden</i>		
Netto salaris	1.179	2.953
Nog te betalen levensloop	-	1.251
	<u>1.179</u>	<u>4.204</u>
<i>Specificatie overlopende passiva</i>		
Ministerie van OCW / zij-instroom	191.671	8.242
Vakantiegeld reservering	443.618	399.752
Bindingstoelage reservering	47.482	-
Crediteuren transitoria	72.675	4.552
Te betalen accountantskosten	9.099	8.228
Vooruitontvangen OKV gelden	45.019	70.019
Overige overlopende passiva	7.309	35.816
	<u>816.873</u>	<u>526.609</u>

Model G: verantwoording subsidies OCW

Bestuur: 41869

Brinnr: cumulatief

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Subsidie zij-instroom 21PP	1102917-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 23PD	1102893-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 24BE	1102928-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 23PD	1308567-1	20-12-2022	Onderhanden
Subsidie verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-2562	11-11-2022	Onderhanden
Subsidie Studieverlof	1074316	22-8-2022	Onderhanden

Gebeurtenissen na balansdatum

Per 01-01-2023 is Stichting LeerSaam gefuseerd met Stichting Markant Onderwijs. Vanaf die datum gaan zij samen verder onder de naam Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

B6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Met ProActive Software Nederland BV is m.i.v. 18 juni 2018 een licentieovereenkomst aangegaan voor onbepaalde tijd. De opzegtermijn bedraagt 3 maanden.

Met TIG The Implementation Group is m.i.v. 18 juni 2018 een licentie overeenkomst aangegaan voor ontwikkelde software per kalenderjaar, met stilzwijgende verlenging en een opzegtermijn van 3 maanden. De maandlast voor beide programma's is in totaal € 4.011.

Per 1 juli 2022 is een overeenkomst aangegaan met de heren J.P.F. Baneke en M.J.M. Huijsmans voor het gebouw aan de Heerbaan voor een periode van 10 jaar. In het gebouw zijn vijf schoolbesturen, Breedsaam en Building Breda gehuisvest. Zij dragen gezamenlijk de kosten. Het huurbedrag was per 31 december nog niet bekend.

Met Stoffels Bleijenberg is voor de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2031 een overeenkomst aangegaan voor het schoonmaak van de schoolgebouwen. De maandlast bedraagt € 19.982,12 per maand en is in 2021 tot stand gekomen na een aanbestedingsprocedure. Per 1 januari 2023 is na een fusie de naam gewijzigd in Vebego Cleaning Services

Met de gemeente Breda is een overeenkomst tot in gebruikgeving van ruimten voor onderwijs in basisschool het Noorderlicht, Cornelis Florisstraat 25 te Breda aangegaan. De jaarlijkse bruikleenvergoeding is gelijk aan een deel van de ontvangen groepsafhankelijke vergoeding van het ministerie. Bij aanvang in 2013 was dit een bedrag van € 10.360. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Beëindiging vindt plaats na ondertekening van een verklaring door beide partijen.

Met de gemeente Breda is een overeenkomst tot in gebruikgeving van ruimten voor onderwijs in de Brede School de Mandt, Kriekenstraat 43 te Teteringen aangegaan. De jaarlijkse bruikleenvergoeding is gelijk aan een deel van de ontvangen groepsafhankelijke vergoeding van het ministerie. Bij aanvang in 2013 was dit een bedrag van € 7.130. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Beëindiging vindt plaats na ondertekening van een verklaring door beide partijen.

Met Kober Beheer BV is een huurovereenkomst aangegaan met betrekking tot het in het pand gelegen aan Straatweide 30 te Prinsenbeek gevestigde kinderdagverblijf, peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang. De ingangsdatum van de overeenkomst was 1 juli 2010 en is voor de duur van 10 jaar aangegaan. De overeenkomst wordt telkens met 5 jaar verlengd en heeft een opzegtermijn van 6 maanden. Deze is vanaf 2020 verlengd geworden. Ieder jaar wordt er opnieuw bekeken hoeveel lokalen daadwerkelijk nodig zijn. Stichting Markant-LeerSaam Onderwijsgroep is hierbij de verhurende partij.

Vordering ministerie

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetwijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 682.090. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

Tegen dit besluit van de minister is bezwaar en beroep aangetekend. De uitkomst hiervan is nog niet bekend.

Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2022

Baten

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
3.1 (Rijks)bijdragen Ministerie van OCW			
Rijksbijdrage lumpsum	9.188.574	8.704.902	8.862.444
Rijksbijdragen MI	1.621.103	1.544.028	1.581.903
Rijksbijdragen P&A-beleid	2.354.691	2.041.677	1.925.929
Rijksbijdragen NPO	1.875.298	1.547.923	814.781
Overige subsidies Ministerie van OCW	319.381	192.072	600.848
Rijksbijdragen SWV	642.268	606.249	639.058
Totaal (Rijks)bijdrage Ministerie van OCW	<u>16.001.315</u>	<u>14.636.851</u>	<u>14.424.963</u>

Het verschil tussen de begroting en de realisatie wordt veroorzaakt door de indexering die OCW met terugwerkende kracht heeft berekend. Bij het opmaken van de begroting 2022 was deze indexering nog niet bekend.

In 2022 zijn extra NPO gelden ontvangen die niet begroot waren.

De overige subsidies OCW bestaan uit de subsidie zij-instroom en professionalisering + begeleiding starters en schoolleiders.

3.2 Overige overheidsbijdragen

Gemeentelijke vergoeding personeel	163.581	133.062	152.078
Gemeentelijke vergoeding materieel	18.217	24.006	30.385
Totaal overige overheidsbijdragen	<u>181.798</u>	<u>157.068</u>	<u>182.463</u>

3.5 Overige baten

Verhuur onroerende zaken	124.793	118.900	117.415
Detachering personeel	107.537	96.473	140.602
Ouderbijdragen	32.362	10.000	29.582
Overige vergoedingen personeel	-	-	3.543
Sponsoring/buitenschoolse activiteiten	20.492	-	-
Overige	33.358	38.950	56.881
Totaal overige baten	<u>318.542</u>	<u>264.323</u>	<u>348.023</u>

Lasten

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	12.803.218	11.164.088	11.513.549
Dotatie voorziening jubilea	26.521	20.000	17.102
Dotatie overige personele voorzieningen	161.373	-	-
Personeel niet in loondienst	483.483	390.000	316.922
Nascholing	140.385	153.000	198.186
Reis- en verblijfskosten	113.984	121.825	116.148
Kosten arbodienst	40.958	30.500	21.357
Overige	161.660	116.700	127.419
	<u>13.931.582</u>	<u>11.996.113</u>	<u>12.310.683</u>
Overige uitkeringen (-/-)	-128.632	-	-133.994
Totaal personele lasten	<u><u>13.802.950</u></u>	<u><u>11.996.113</u></u>	<u><u>12.176.689</u></u>
Specificatie Lonen en salarissen			
Lonen en salarissen	9.839.227	11.195.233	8.611.501
Sociale lasten	1.407.775	-	1.244.491
Premies Participatiefonds	132.975	-	258.494
Premies Vervangingsfonds	4.453	-	4.035
Pensioenlasten	1.494.291	-	1.431.311
	<u>12.878.721</u>	<u>11.195.233</u>	<u>11.549.832</u>
Doorbelaste salariskosten	-75.503	-31.145	-36.283
	<u><u>12.803.218</u></u>	<u><u>11.164.088</u></u>	<u><u>11.513.549</u></u>
De toename in de salariskosten wordt o.a. veroorzaakt door een hoger aantal FTE's en CAO-afspraken.			
Aantal FTE's			
	<u>FTE's 2022</u>		<u>FTE's 2021</u>
OP	134,260		130,227
OOP	18,390		19,220
DIR	7,600		7,862
	<u><u>160,250</u></u>		<u><u>157,309</u></u>
	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
4.2 Afschrijvingslasten			
Immateriële vaste activa	2.154	2.154	2.154
Gebouwen en terreinen	11.964	13.187	11.186
Inventaris en apparatuur	321.860	297.669	301.587
Leermiddelen	43.915	55.406	48.785
Totaal afschrijvingslasten	<u><u>379.893</u></u>	<u><u>368.416</u></u>	<u><u>363.712</u></u>

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
4.3 Huisvestingslasten			
Huur	47.474	46.650	45.506
Onderhoud	323.820	319.000	301.336
Energie en water	189.745	232.850	228.566
Schoonmaakkosten	285.812	274.000	265.795
Heffingen	31.065	41.500	37.658
Tuinonderhoud	6.066	11.350	886
Overige huisvestingslasten	5.280	4.350	4.185
Totaal huisvestingslasten	<u>889.262</u>	<u>929.700</u>	<u>883.932</u>

4.4 Overige instellingslasten

Administratie en beheer	241.704	165.000	158.339
Accountantskosten	18.198	17.000	16.456
Telefoon- en portokosten e.d.	8.159	10.701	7.352
Deskundigheidsadvies	41.692	11.000	3.883
Verzekeringen	9.605	7.995	8.676
Vergoeding bestuursleden/bestuurskosten	27.355	40.000	45.353
Abonnementen/documentatie	1.887	900	829
Contributies	39.126	42.800	34.389
Overige administratie- en beheerslasten	-3.843	3.803	3.970
Culturele vorming	60.232	33.800	30.157
Public relations en marketing	15.601	56.000	27.022
Sportdag/vieringen/reizen/excursies	36.040	32.050	30.334
GMR/MR/OR	8.123	9.722	6.018
Representatie overig/derden	2.995	13.350	6.280
Bestedingen tussenschoolse opvang	9.862	5.000	13.588
Bestedingen diverse buitenschools/ouderbijdrage	-	8.250	-
Uitgaven overige projecten	1.960	377.000	2.918
Overige instellingslasten	9.112	48.750	6.511
Totaal overige instellingslasten	<u>527.808</u>	<u>883.121</u>	<u>402.075</u>

Accountantshonoraria specificatie:

Controle van de jaarrekening	18.198	16.500	16.456
	<u>18.198</u>	<u>16.500</u>	<u>16.456</u>

4.4.2 Leermiddelen

Leermiddelen	285.346	238.750	242.588
Inventaris en apparatuur	342.745	326.500	320.980
Totaal leermiddelen	<u>628.091</u>	<u>565.250</u>	<u>563.568</u>

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
5. Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	-	-	10
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>10</u>
Financiële lasten			
Bankkosten/rentelasten	8.800	5.375	10.806
	<u>8.800</u>	<u>5.375</u>	<u>10.806</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-8.800</u></u>	<u><u>-5.375</u></u>	<u><u>-10.796</u></u>

(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten

De verdeling van het enkelvoudige exploitatiesaldo over 2022 is, vooruitlopend op de goedkeuring door de Raad van Toezicht, al in deze jaarrekening verwerkt.

Het enkelvoudige resultaat van Stichting Markant Onderwijs ad € 264.851 over 2022 is als volgt verdeeld:

	€
Algemene reserve	-64.763
Bestemmingsreserve verzuim/ERD	-100.000
Bestemmingsreserve BAPO	-158.942
Bestemmingsreserve NPO	588.556
	<u>264.851</u>

D OVERIGE GEGEVENS

accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het de raad van toezicht van
Stichting Markant Onderwijs
Cosunpark 21
4814 ND BREDA

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Markant Onderwijs te Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Markant Onderwijs op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2022;
2. de staat van geconsolideerde en enkelvoudige baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Markant Onderwijs zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK: 58941487

BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 20 juni 2023
Wijs Accountants

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

Kenmerk: 2023.0098.conv

Ondertekening van de jaarrekening

J. van Knijff
bestuurder

M.E. Pijning
voorzitter Raad van Toezicht

S.C.M. Josephi
lid Raad van Toezicht

R.G. de Kort
lid Raad van Toezicht

J.H. Mulder
lid Raad van Toezicht

L.M.J. Bult
lid Raad van Toezicht

Breda, d.d.

BIJLAGE

E1 Gegevens rechtspersoon per 31 december 2022

* Bestuursnummer **41869**
* Naam en adres van de instelling Stichting Markant Onderwijs
Heerbaan 250
4817 NL Breda
* Telefoonnummer 076-5289360
* E-mailadres info@markantonderwijs.nl
* Internetsite www.markantonderwijs.nl
* Contactpersoon jaarverslag ONS Onderwijsbureau, dhr. E.V. Cools
* Telefoonnummer contactpersoon 088-8504771
* E-mailadres contactpersoon e.cools@onsonderwijsbureau.nl
* Administratiekantoor ONS Onderwijsbureau
* AK-nummer 401

* Brin-nummer + NAW gegevens scholen:

06BB	Openbare basisschool De Klokkebei	Sterstraat 1	4851 BG	ULVENHOUT
11SJ	Openbare basisschool De Tweesprong	Kapelstraat 15	4817 NX	BREDA
12LV	Basisschool Het Noorderlicht	Cornelis Florisstraat 25	4827 CN	BREDA
18GP	Openbare basisschool De Springplank	Kriekenstraat 43	4847 HE	TETERINGEN
21PP	Openbare basisschool De Wildert	Twaalfbunder 2	4823 BJ	BREDA
23PD	Montessori + Breda	Jan Nieuwenhuyzenstraat 15	4818 RH	BREDA
	dislocatie: Montessori + Prinsenbeek	Straatweide 30	4841 ND	PRINSENBEEK
24BE	Openbare basisschool De Toermalijn	Pastoor Doensstraat 5	4854 CP	BAVEL

* Bestuursnummer **59984**
* Naam en adres van de instelling Stichting Vrije School Breda
Heerbaan 250
4817 NL Breda
* Telefoonnummer 076-5289360
* E-mailadres info@vrijeschoolbreda.nl
* Internetsite www.vrijeschoolbreda.nl
* Contactpersoon jaarverslag ONS Onderwijsbureau, dhr. E.V. Cools
* Telefoonnummer contactpersoon 088-8504771
* E-mailadres contactpersoon e.cools@onsonderwijsbureau.nl
* Administratiekantoor ONS Onderwijsbureau
* AK-nummer 401

* Brin-nummer + NAW gegevens school:

06OZ	Rudolf Steinerschool	Minckelerstraat 27	4816 AD	BREDA
------	----------------------	--------------------	---------	-------

* datum samenstelling jaarrekening 2-6-2023